

GECOMBINEERDE COMMISSIE VAN 11 MAART 2020 20:00 UUR

Voorzitter: M. Bolle (CDA)

Aanwezig: de dames F.T. Folkerts (GroenLinks), K. Boogaard (PvdA), I. Jacobs-Setz (VVD), T. Moorlag (ChristenUnie), K. de Wrede (Partij voor de Dieren) en de heren M. van der Glas (GroenLinks), H.E.H. van Niejenhuis (PvdA), T. Rustebiel (D66), W.H. Koks (SP), D. Brandenburg (SP), S. van der Pol (VVD), H.P. Ubbens (CDA), D. Mellies (100% Groningen), R. Stayen (Stadspartij), S. Bosch (Student & Stad), A.J.M. van Kesteren (PVV), D. Ram (PVV)

Wethouders: de heren P.E. Broeksma (GroenLinks)

Namens de griffie: S. Wannet

A Algemeen deel

A1 Opening en mededelingen

00:20:38

Voorzitter: Goedenavond allemaal, welkom bij deze commissievergadering. Wij hebben vandaag drie punten op de agenda staan. Tenminste, inhoudelijke punten. Er zijn voor die inhoudelijke punten vier sprekers, eentje bij B1, twee bij B2 en eentje bij agendapunt B3. We hebben mededelingen van het college die aan de agenda hangen. Zijn daar op voorhand nog vragen over van de commissieleden? Dat is niet het geval.

00:21:07

Voorzitter: Zijn er dan nog andere mededelingen van het college? Dat is ook niet het geval.

A2 Vaststelling agenda

Dan komen we bij het vaststellen van de agenda. De spreektijden zijn zeven minuten per fractie en dan circa twintig voor het college. Ook instemming? Dat is mooi.

A3 Conformstukken

We hebben geen conform stukken.

A4 Rondvraag

Dan komen we al bij A4, dat is de rondvraag en de Stadspartij in de persoon van de heer Staijen heeft er één aangemeld en die heeft het woord.

00:21:35

De heer Staijen: Ja, dank u voorzitter. De Stadspartij krijgt met enige regelmaat meldingen over de uitval van stadsbussen. Vooral het opladen van de nieuwe elektrische stadsbussen schijnt de hoofdoorzaak daarvan te zijn. Maar ook zijn er soms technische problemen met het hele aandrijfsysteem. Zo vallen er vrijwel dagelijks nog bussen uit op de lijnen drie en vier. Die komen uit Lewenborg en Beijum en met als gevolg grote vertragingen voor de mensen die ermee weg willen. En vooral voor mensen die een aansluiting zoeken met ander openbaar vervoer, trein, is dat een ramp.

00:22:08

De heer Staijen: Daar hebben wij twee vragen over. Ten eerste: wat is de huidige stand van zaken omtrent die problemen bij de nieuwe elektrische bussen? En ten tweede: welke maatregelen worden genomen om bij uitval van bussen bijvoorbeeld ouderwetse dieselbussen in te zetten? Graag hierop een reactie.

00:22:24

Voorzitter: Dank u wel. Gaan we voor de beantwoording naar het college, de heer Broeksma.

00:22:27

De heer Broeksma: Dank u wel, voorzitter. Klopt, in de eerste weken van de nieuwe concessie, die in december is ingegaan, zijn alle stadsbuslijnen en een aantal Q-link-lijnen volledig elektrisch geworden. U weet dat. Daar worden alleen nog maar elektrische bussen ingezet. In totaal honderdzesenzestig elektrische bussen in het hele gebied van het OV-bureau. In de eerste weken zijn er inderdaad enkele problemen opgetreden, waar het OV-bureau Qbuzz ook op aanspreekt. De inzet van elektrische bussen op de stadslijnen gaat relatief probleemloos, op de Q-link-lijnen is dat anders.

00:23:03

De heer Broeksma: Niet alle elektrische bussen zijn vanaf het begin van de concessie geleverd. Inmiddels is ongeveer de helft van de bussen wel aanwezig en die wordt ook ingezet. Voor de reiziger leidt dit niet direct tot problemen, omdat de instroom van de elektrische bussen nog, totdat het helemaal elektrisch is, nog dieselbussen rijden. Die zijn er nog. Omdat Qbuzz de concessie had en ook de concessie gehouden heeft, is dat relatief probleemloos. Maar bij de inzet van de elektrische bussen, daar doelt u ook op, geldt als extra uitdaging dat nog niet alle laadinfrastructuur gereed is.

00:23:34

De heer Broeksma: Onder andere op de Ruisenbrug is deze nog niet af. Deze komt binnen enkele weken na nu gereed. Dus bij de inzet van elektrische bussen op Q-link is de beschikbaarheid van de laadinfrastructuur nog niet honderd procent. En gedurende enkele momenten is bijvoorbeeld de laadinfrastructuur in Beijum, daar doelt u ook op, niet beschikbaar geweest. Hoewel dit binnen enkele uren is opgelost, leidde dit toch tot uitval van bussen. U begrijpt dat ook. Enkele uren, dat klinkt kort, maar voor een bus frequentie met soms elke tien minuten een bus is dat toch veel.

00:24:05

De heer Broeksma: Het OV-bureau heeft Qbuzz aangesproken op de verstoringen van de dienstuitvoering op die elektrische bussen. De indruk is dat het bij de uitval van elektrische bussen om problemen in de categorie kinderziekten gaat. Zowel aan de buskant als aan de kant van de laadinfrastructuur. En Qbuzz wordt actief aangesproken op het uitvallen van ritten. Op de Q-link is de frequentie hoog. Dat betekent dat als er één bus uitvalt het niet altijd lukt om die rit te vervangen, omdat er tien minuten later alweer een rit is. Dan vervalt dus de rit. Daar is helaas niets anders aan te doen. Dank u wel.

B Inhoudelijk deel

B1 Voortgang Aanpak Ring Zuid sept-dec 2019 (Collegiebrief 12-2-2020) (72153-2020) en Toezegging Esperantokruising (collegiebrief 4-3-2020) (107897-2020)

00:24:47

Voorzitter: Dank u wel. Dan komen we bij agendapunt B1. Dat is een collegebrief voortgang aanpak Ring-Zuid. Mevrouw De Jonge gaat daarop inspreken namens de werkgroep Toegankelijk Groningen. Ja, dat lukt. Bovenop zit weer een knopje, u kent het systeem. En dan heeft u weer drie minuten om uw verhaal met ons te delen.

00:25:13

Mevrouw De Jonge: En ik zit meteen een etage lager, mijn niveau. Ja, ik ben hier namens de werkgroep Toegankelijk Groningen, maar ook namens Buurtoverleg Oosterpoort. En er zijn ook mensen van de buurt Herenpoort. Want in 2014 hebben wij enorm gelobbyd om een tunneltje te krijgen als de Esperanto-overgang zou sluiten. Alle argumenten die toen van toepassing waren, zijn dat nu nog. Namelijk dat voor de langzame lopers en mensen op wielen het onoverbrugbare afstanden zijn. En wij hebben gemeten dat vanaf mijn huis – ik woon in de Alexanderstraat, vrij achter in de Oosterpoort, en mijn werk zit aan de Herenweg – dat is minstens anderhalve kilometer. Zo ver is het ook bijvoorbeeld naar ons eigen wijkteam. Nou, dat heet in de buurt. Niet dus.

00:26:13

Mevrouw De Jonge: Het betreft niet alleen mensen met een handicap natuurlijk, maar evengoed ouderen. Zeker in Oosterpoort wonen enorm veel ouderen. Met een rollator is het ook een hopeloze afstand. En ik heb ook nog gedacht toen ik daar laatst de spoorweg overging ... Er zijn ook heel veel mensen die gebruiken ... Bij gebrek aan groen, gebruiken wij het Sterrenbos nog weleens als loopomgeving, met name mensen met honden. Nou, die honden zijn ook een gedupeerde partij zonder stem. Dus ik denk, laat ik die ook maar even betrekken.

00:26:47

Mevrouw De Jonge: En wat mij ook steekt, is dat er helemaal niet met ons overlegd is. Iedere keer ging ik vragen bij Ringweg-Zuid: komt dat tunneltje er wel, is het nog niet wegbezuinigd? Want ach, oplettende burger weet hoe het loopt, moet een beetje oppassen dat de uitvoering ook doorgaat. En ja, ja, het zou er komen, het ging helemaal goed. En ineens bij toeval, via via, kom je er dan achter: hé, er zit wel even vier en ik denk zelfs vijf jaar tussen, als ik nou goed bereken. En dat is misschien in de planning geen probleem, maar in een mensenleven wel. Wat moet ik doen? Hier woon ik, daar is mijn werk. Nu kan ik het zelfstandig, en hoe moet het straks?

00:27:30

Mevrouw De Jonge: Zo zijn er gewoon nog allerlei van die problemen. Ook voor de winkeliers bijvoorbeeld is het een behoorlijke strop, want er zijn heel veel mensen van de DUWO die daar komen lunchen. En nu nemen ze het tunneltje bij het station en dan gaan ze natuurlijk naar de Jumbo-supermarkt. Ja, dat zit er dik in. Zou ik ook doen. En dat is natuurlijk hartstikke jammer. We hebben wel wat aanloop nodig in onze wijk. Dus je bent een behoorlijke doorstroombaan kwijt. Plus dat het enorm druk gaat worden bij de

tunneltjes die nu wel openblijven. Moet ik nog iets toevoegen? Nee, volgens mij ben ik binnen de drie minuten. Is goed genoeg. Hoppa!

00:28:09

Voorzitter: Heel goed. Zijn er nog mensen die een korte vraag willen stellen? Mevrouw De Wrede en de heer Koks. Eerst mevrouw De Wrede.

00:28:11

Mevrouw De Wrede: Dank u wel voorzitter. Ja, uw probleem lijkt duidelijk. Heeft u zelf ideeën over hoe het zou kunnen worden opgelost?

00:28:27

Mevrouw De Jonge: Dat is het eerste wat mensen mij altijd vragen: hoe het moet worden opgelost? Ik zeg: ik heb het probleem niet gemaakt, het is gewoon slechte planning. Iemand had bij die planning moeten denken van hé, daar komen wel vier jaar tussen. En hoe ga je dat oplossen voor burgers? Dus dat is het eerste. En verder denk ik: ja oplossen? Er was iets met een mogelijke kabelleiding, waar iets zou kunnen. Ja, ik kruip door een mollengang als het moet. Het kan mij niet schelen. Geen probleem.

00:28:55

Voorzitter: De heer Koks.

00:28:57

De heer Koks: Ja, waar ik nog wel benieuwd naar ben. U heeft het ook met name over mensen die slecht ter been zijn die daar hinder van zullen ondervinden. Want het is anderhalve kilometer, twee keer, drie kilometer in totaal, heen en terug. Denkt u ook dat het gebruik van het Wmo-vervoer door een dergelijke blokkade zal stijgen?

00:29:17

Mevrouw De Jonge: Eigenlijk denk ik niet dat dat heel erg zal toenemen, omdat ik denk dat mensen dan gewoon niet gaan. Die gaan hun leven aanpassen. Mensen willen niet altijd die afhankelijkheid. De prijs voor al dat mooie Wmo-vervoer, hoe leuk ik het ook vind, dat is altijd wachten, altijd afhankelijk zijn, altijd moeten voelen dat je niet mee kan doen met de rest.

00:29:38

Voorzitter: Dank u wel, dan de heer Van Kesteren nog.

00:29:40

De heer Van Kesteren: Dank u wel, voorzitter. Leuk om u hier weer te zien.

00:29:42

Mevrouw De Jonge: Ik heb het druk, hè?

00:29:43

De heer Van Kesteren: Ja, leuk. Maar even een vraag. Praktische problemen. Bent u ook op de hoogte van het feit dat er een projectgroep daar gehuisvest is. Daar ben ik ook een keer geweest met omwonenden en dat is toen wel naar tevredenheid opgelost, ook met de hulp

van de gemeente. Heeft u dat weleens overwogen, om in gesprek te gaan met die projectgroep?

00:30:07

Mevrouw De Jonge: Ja, ja, daar ging ik alsmaar vragen. Daar hadden we altijd goed overleg mee en op zich zijn die reuze bereikbaar. Alleen, ik heb het gevoel dat goed nieuws wel gedeeld wordt, maar slecht nieuws niet. Nee, nee, dat vind ik de eerste partij. Ik heb onmiddellijk ook de medewerker van de gemeente gebeld. Nee, dat is mijn stijl niet, om achterom te gaan zeurpieten als ik het zelf kan oplossen. Maar nou lopen we redelijk vast.

00:30:36

Voorzitter: Dank u wel. Wie van de commissie mag ik als eerste het woord geven? De heer Van Niejenhuis namens de Partij van de Arbeid.

00:30:45

De heer Van Niejenhuis: Dank u wel, voorzitter. Pak ik even de goede woordvoering erbij, over de Ring-Zuid. Die Ring moet zo snel mogelijk klaar. En dat zeggen we eigenlijk iedere keer als PvdA: hoe eerder die klaar is, hoe minder overlast. Goed dat er gerapporteerd wordt, zoals ook afgesproken is hier in de raad. Er wordt niet duidelijk gezegd wanneer we nou wel de uitkomsten over dat gesprek over financiën krijgen. Dus ik hoop dat de wethouder daar misschien nog iets concreter over kan worden.

00:31:14

De heer Van Niejenhuis: Het zwaartepunt van mijn woordvoering wil ik leggen op dat het goed is dat de Ringweg haar social-return-doelstellingen haalt. Hartstikke fijn dat dat gebeurt. Tegelijkertijd hebben wij een vraag over het stoppen van de Ringweg Academie. Wij waren als PvdA een paar jaar geleden een van de voorvechters van het oprichten van die Academie, want wij willen dat onze mensen worden opgeleid en aan het werk komen.

00:31:35

De heer Van Niejenhuis: We hebben nu begrepen die Ringweg Academie stopt en we zijn benieuwd of het college kan vertellen of er kansen blijven voor mbo'ers, of mensen nog steeds worden opgeleid volgens de uitgangspunten van die Ringweg Academie. En als ik het goed heb, zijn er in het verleden ook afspraken gemaakt over hoeveel werknemers uit onze regio in het project werken. Wij hebben niet duidelijk of dat ook is gebeurd of in welke mate dat gebeurt en willen aan het college vragen of daar wat cijfers van zijn.

00:32:02

De heer Van Niejenhuis: Tot slot, ik heb de afgelopen periode een aantal keren contact gehad met bewoners en ook een keer via de projectorganisatie met bewoners. Ik wil even een compliment uitdelen, want er wordt gezegd: we willen excelleren in omgevingsmanagement en ik heb in een paar situaties ervaren dat dat ook echt zo is en dat er ook even snel gehandeld worden. Dus dat wil ik hier ook graag even meegeven. Ik ben wel benieuwd nog of de wethouder ook zou willen reageren op de inspreker van zojuist.

00:32:33

Voorzitter: De heer Koks heeft een vraag voor u.

00:32:36

De heer Koks: U heeft net de inspreker gehoord. Vindt u dat nou ook een voorbeeld van excellent omgevingsmanagement?

00:32:45

Voorzitter: De heer Van Niejenhuis.

00:32:45

De heer Van Niejenhuis: Nee, vind ik niet. En ik heb dus ook aan het college gevraagd of die wil reageren op de inspreker op dit vlak. Ik moet wel zeggen dat het natuurlijk zo is dat dit een plus was, dat de tunnel zou komen. Dus heel fijn dat die er komt. Er was oorspronkelijk misschien sprake van dat die er helemaal niet zou komen. Dus het is heel fijn dat die er komt. Maar het is inderdaad heel vervelend dat doordat het project vertraagt, het nu zo lang zonder overgang is. Dus ik ben heel benieuwd ook of het college daar nog even op wil reageren.

00:33:12

Voorzitter: De heer Koks van de SP.

00:33:21

De heer Koks: Voorzitter, de voortgangsrapportage ademt een sfeer van voorspoed uit, ondanks drie jaar vertraging, ondanks de financiële hete aardappel die nog door iemand geslikt moet gaan worden, is onze fractie blij dat nu de werkzaamheden voorspoedig verlopen. En vooral dat zich nauwelijks meer onverwachte zaken voor de bewoners, omwonenden voordoen. Op ééntje na dan. En dat is de vier jaar lange sluiting van de spoorwegovergang bij de Esperantostaat. Inspreker had het er al over. Voor voetgangers en fietsers in mindere mate, zijn de Oosterpoort en de Herenwegbuurt voor die langere periode van elkaar gescheiden. Voor mensen die slecht ter been zijn, ouders met kleine kinderen, oudere kinderen is het spoor een barrière.

00:34:05

De heer Koks: Op suggestie van de SP en met dank aan de Heer Muizerd heeft het college onderzocht of de kabeltunnel in te richten valt voor voetgangers en fietsers. Technisch gezien blijkt dat niet mogelijk. In de betreffende raadsvergadering, een aantal weken terug, heeft de wethouder toezegging gedaan te onderzoeken of er ook alternatieve mogelijkheden zijn. De kabeltunnel valt dus af en heeft de wethouder nog andere mogelijkheden onderzocht, of is de mededeling 'helaas, het is niet anders'?

00:34:32

De heer Koks: En voorzitter, net als bij de geluidsoverlast in Hoogkerk, de aannemer zadelt de stad op met een vertraging van drie jaar. Verantwoordelijkheid van de aannemer. Vervolgens mag het college, de wethouder, aan de slag om de gevolgen voor bewoners in Hoogkerk, de Buitenhof, Oosterpoort en de Herenwegbuurt op te vangen. College, doet die aannemer ook nog wat? Als veroorzaker van die ellende. Doet die ook nog wat om dat leed dat daardoor veroorzaakt wordt in die diverse buurten, te verzachten?

00:35:06

De heer Koks: En dan, op de lange termijn-agenda staan een paar onderwerpen die te maken hebben met de zuidelijke ring. In mei de toezegging over een oplossing voor de lawaaioverlast bij Hoogkerk en de Buitenhof en een oplossing voor de financiële

problematiek voor de zomer. Voorzitter, wordt deze planning gehaald? De LTA komt tegenwoordig niet meer apart aan de orde, dus ja, ik moet mijn vragen ergens anders kwijt. Dus dan maar via deze weg.

00:35:29

De heer Koks: Dan, tot slot, in de gunning aan de Herenpoort-combinatie is opgenomen dat met het werk regionale werkgelegenheid zou worden versterkt, geïnvesteerd wordt in social return en dat arbeidsuitbuiting wordt tegengegaan. De PvdA-fractie had het er daarnet ook al over. Over de resultaten van 2017 en 2018 is twee jaar terug een rapport uitgebracht door E. & E. advies. Dit voorjaar zou over 2018 en 2019 verslag gedaan worden.

00:36:03

De heer Koks: Wij stellen voor dat net zoals twee jaar geleden voor de raadscommissie, die ook niet meer bestaat, een bijeenkomst wordt georganiseerd waarin de resultaten over social return, tegengaan van arbeidsuitbuiting en de werkgelegenheidseffecten voor deze zuidelijke ringweg apart worden besproken. Op basis hopelijk dan van dat E. & E. advies, op basis van wat de FNV merkt over arbeidsuitbuiting en op basis van de sociale dienstervaringen met de social return. Tot zover.

00:36:40

Voorzitter: Dan constateer ik in ieder geval dat de SP vraagt om een bijeenkomst, die ze vaak ook zo verfoeien omdat het er zoveel zijn. Wie van de commissie mag ik ..., mevrouw Moorlag namens de ChristenUnie.

00:36:55

Mevrouw Moorlag: Ja, dank, voorzitter. Tijdens de vorige bespreking over de voortgang aanpak Ring-Zuid vroegen we al aandacht voor de situatie rondom het afsluiten van de Esperanto-kruising. De collegebrief die is bijgevoegd bij dit agendapunt laat zien dat hier serieus naar gekeken is, maar dat er helaas nu geen tunnel op deze plek gerealiseerd kan worden. We worden graag op de hoogte gesteld van de alternatieven waarnaar wordt gekeken voor mensen die slecht ter been zijn en we stellen het op prijs dat het college hier serieus werk van wil maken.

00:37:25

Mevrouw Moorlag: We gaven al aan dat we graag zouden zien dat fietsers goed op de hoogte worden gehouden van de veranderende situatie. De wethouder gaf destijds ook aan deze vraag door te zetten naar Groningen Bereikbaar. We merken dat het hier en daar toch lastig blijkt om wijzigingen voor fietsers rondom dit project goed aan te geven. Dit wordt nu ook duidelijk bij de afrit bij de N7 bij Corpus den Hoorn. Hier fietsen fietsers momenteel tegen de richting in, aangezien daar ook is gestart met werkzaamheden. Hetgeen niet duidelijk genoeg is aangegeven voor fietsers, wat ons betreft. De ChristenUnie wil daarom wederom aandacht vragen voor goede bebording voor fietsers. Op het moment dat de situatie gewijzigd is door de werkzaamheden van de Ring-Zuid. Graag reactie van het college hierop.

00:38:11

Mevrouw Moorlag: Verder zijn we positief over de invulling van de social return tot nog toe, omdat het nu voorligt op schema. We vragen ons af of dit ook mogelijkheden biedt om uiteindelijk meer social return te realiseren. En we moeten doen wat werkt. En als de

Ringweg Academie geen vraag en aanbod bij elkaar brengt, dan moeten we naar een praktische invulling van de SROI kijken. Vindt het college dat er voldoende opleidingsplekken zijn binnen dit project, ondanks het verdwijnen van deze academie? Of wordt er nu genoeg genomen met de plekken binnen het duizendbanenplan?

00:38:47

Mevrouw Moorlag: Verder sluiten we ons nog aan bij de Partij van de Arbeid bij de vragen over de financiën, en of daar ook meer duidelijkheid over gaat komen. Dank u wel, voorzitter.

00:38:55

Voorzitter: Dank u wel, dan geef ik het woord aan de heer Leemhuis namens de fractie van GroenLinks.

00:38:58

De heer Leemhuis: Dank u wel voorzitter. Ja, ik heb een aantal punten waar ik bij stil wil staan. Om te beginnen fietsverkeer. Mevrouw Moorlag zei er ook al wat over. Het valt mijn fractie op dat toch best nog weleens de fietser een beetje in het gedrang komt. De Waterloolaan was redelijk snel opgelost door de organisatie, toen het toch nog voor de fietser wat minder was. Verlengde Herenweg, flink stuk omfietsen. Mijn fractie wil erop aandringen dat er goed blijft worden gekeken naar die afspraken die gemaakt zijn rondom fietsroutes en dat daar ook stevig gehandhaafd wordt op die afspraak.

00:39:38

De heer Leemhuis: Dan de fietstunnel Papiermolen. Dat wisten we natuurlijk al wel, maar het is mooi dat de handtekening geplaatst is. En dat, ondanks dat we dat eerst dachten, daar op die plek toch een fietstunnel kan komen. Financiën, daar heeft de heer van Niejenhuis al iets over gezegd. Wat mijn fractie betreft zijn we ook benieuwd hoe de stand van zaken is. Maar wat mijn fractie betreft is vooral ook belangrijk om te constateren dat daarover de afspraak is dat primair de provincie risicodrager is. Dus dat lijkt mij het uitgangspunt wat centraal staat.

00:40:12

De heer Leemhuis: En tot, de inspreker. De berichtgeving die we daarover hebben gehoord. Mijn fractie snapt heel goed dat door de wijze waarop de Esperanto-tunnel in de plannen is gekomen, het niet afdwingbaar is dat daar een fietsroute blijft, en dat vinden we ook heel jammer. We zijn blij dat het college daar al het een en ander aan uitzoekwerk heeft gedaan. Maar mijn fractie vindt het wel heel belangrijk dat er ook nu nog actief, proactief wordt gezocht naar oplossingen, en vooral ook naar individuele gevallen wordt gekeken.

00:40:44

De heer Leemhuis: Ga naar mensen toe, vraag ze wat dit probleem, die vijf, vier jaar stilleggen van de Esperanto-kruising, met zich meebrengt. En ga gewoon actief met mensen zoeken naar oplossingen. Is dat een wijktaxi? Is dat dat het wijkteam vaker in de Oosterpoort gaat vergaderen? Dat weet ik niet, maar ga actief naar oplossingen zoeken.

00:41:06

Voorzitter: Er is een vraag van de heer Koks.

00:41:08

De heer Koks: Ja, een tijdje terug zei u dat de financiële tekorten primair een verantwoordelijkheid voor de provincie zijn. Dat wekt een beetje de suggestie: dat is ons pakkie-an niet. Maar u realiseert zich wel dat op het moment dat de provincie miljoenen bij moet storten, dat ten koste kan gaan van onze westelijke ringweg of allerlei andere verkeersdingen die wij op onze verlanglijstjes hebben staan?

00:41:31

Voorzitter: De heer Leemhuis.

00:41:32

De heer Leemhuis: Hij haalt er heel veel bij. Volgens mij zijn er een aantal hele klip-en-klare afspraken. De bouwer is verantwoordelijk voor de bouw, en die heeft daar een contract voor getekend. En twee: de provincie is in dit project risicodragend. En volgens mij is er niks raars als je nog een keer herhaalt dat dat de uitgangspunten zijn. En ten derde. Ja natuurlijk, alles heeft gevolgen voor alles. Moet ik nu pleiten om dat niet te doen, zodat ...? Nee. Dit zijn de afspraken, dit zijn de randvoorwaarden zoals iedereen die kent, en die herhaal ik nog een keer. Dat dat de uitgangspunten zijn wat mijn fractie betreft.

00:42:11

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Wrede namens de Partij voor de Dieren.

00:42:16

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, voorzitter. We lezen in de voortgangsrapportage dat het ontwerp is ingediend door de combinatie Herenpoort. Het gaat dan vermoed ik om het definitieve ontwerp voor de verdiepte ligging. Is deze al goedgekeurd door Rijkswaterstaat? Of hoever is het traject? De waterschapvergunning is afgegeven. Het gaat hierbij om het onttrekken van grondwater ten behoeve van de verdiepte ligging. Volgens ons moeten er dan ook plekken worden aangewezen binnen de gemeente voor depots. Er moet heel wat worden gegraven en worden bemalen, en dat spul moet ergens heen. Dat hoort volgens mij in de gemeente te blijven en zijn die depots al aangewezen? En zo ja, waar komen die?

00:43:03

Mevrouw De Wrede: Financiën. In de provincie beklagt men zich behoorlijk over het gebrek aan financiële transparantie. Hier lezen wij in deze voortgangsrapportage: het is van belang dat men zich realiseert dat het een onderbouwde inschatting is van de eindkosten van het project. Daarna volgen er wat getallen en het komt erop neer dat ons nu wordt verteld dat alles binnen het budget zal blijven. Dat lijkt mij sterk met drie jaar vertraging. Dat die onrust over de financiën binnen de Staten veel groter is dan hier, dat heeft natuurlijk te maken met het feit dat de Staten risicodragend zijn. Maar bij mijn weten is de gemeente dat ook, alleen veel kleiner. Voor een percentage, dacht ik, van acht procent. Kan de wethouder daar straks even op reflecteren hoe dat precies zit?

00:44:01

Mevrouw De Wrede: Afgezien van die afspraken zoals die zijn vastgelegd in, ik denk het Tracébesluit, maar dat kan ook een ander besluit zijn. Volgens mij is het een beetje de vraag, op het moment dat die bal van die financiële risico's heen en weer wordt geketst, en dat gebeurt natuurlijk nu al een beetje op de achtergrond, of die afspraken die er ooit zijn

gemaakt ook daadwerkelijk de afspraken zijn waaraan de gemeente zich uiteindelijk zal moeten houden. Wat is er uiteindelijk juridisch leidend, vragen wij ons af.

00:44:34

Mevrouw De Wrede: Want op dit moment lijkt de jurisdictie op dit gebied, bij bouwprojecten waar het één en ander misgaat, ook wel een andere kant op te wijzen. Dat er meer wordt gewezen in de richting van de eigenaar. Hoe dat hier precies zit? Het is gemeentelijk grondgebied, maar het is aan de Rijksweg. Ja, dat vind ik moeilijk. Misschien kan de wethouder daar iets over zeggen.

00:44:57

Mevrouw De Wrede: In ieder geval is het wel zo dat de gemeente natuurlijk mede-opdrachtgever is, maar ook diverse vergunningen heeft verstrekt voor de bouw van de ringweg. Dus ik vind dat toch een complexe materie, waar ik graag eens wat meer over zou willen horen eigenlijk dan de summiere informatie die ons hier wordt voorgekauwd, met een wat vervelend woord.

00:45:24

Voorzitter: Mevrouw De Wrede, de heer Leemhuis heeft een vraag voor u.

00:45:28

De heer Leemhuis: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoor mevrouw De Wrede veel dingen noemen, maar laat ik het even terugbrengen naar twee vragen, of één vraag: is mevrouw De Wrede het ermee eens dat het uitgangspunt is dat de bouwer een contract heeft getekend om een weg af te leveren en dat binnen het project de provincie financieel risicodragend is? Dus dat dat eigenlijk de twee belangrijkste vraagpunten zijn in deze discussie?

00:45:54

Voorzitter: Mevrouw De Wrede.

00:45:56

Mevrouw De Wrede: Zo zou je dat kunnen zeggen, maar dat is veel te simplistisch geformuleerd. Het is immers ook een feit dat in de aanbestedingsprocedure de opdrachtgever, dat zijn de gemeente, de provincie en Rijkswaterstaat, een bepaalde hoeveelheid informatie heeft verstrekt aan de aanbestedende partijen, zoals combinatie Herenpoort, op basis waarvan zij een budget hebben opgesteld en dergelijke, en een ontwerp hebben gemaakt. En dat nadat combinatie Herenpoort de opdracht heeft gekregen en van start is gegaan, is gebleken dat de informatie die zij hadden verkregen van de opdrachtgever over bijvoorbeeld de bodem en wat zich in die bodem bevond, van onvoldoende kwaliteit was. De bouwer die moet zorgen dat hij het op tijd klaarkrijgt en anders is het zijn schuld, dat is veel te simplistisch geformuleerd, want er is hier al het een en ander verkeerd gegaan.

00:46:55

Mevrouw De Wrede: Waar was ik? Ja. De voortgangsrapportage die we hier voor ons hebben is van september tot december 2019. Ik vind het wel heel bijzonder dat er dan in staat dat het inschuiven van de Helperzoomtunnel nu is gepland in de zomer van 2019, week tweeëndertig. Ja, ik had er even van gemaakt: het is gelukt, dat ding dat zit erin. Het geeft een beetje de indruk dat er gewoon even een paar zinnigjes zijn veranderd ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage. Nou ja, zo werk ik zelf ook weleens, maar het is eigenlijk

niet zo fraai dat het bij een dergelijk miljoenenproject, ondertussen misschien miljardenproject, maar daar zwijgen we nog over, dat dat op die manier verzorgd wordt.

00:47:42

Mevrouw De Wrede: Tot slot. Het bemalen bij het Sterrenbos zou niet tot problemen leiden, hebben proeven uitgewezen. Wij helpen dat hopen. Vanwege de meerkosten die er verbonden zijn aan onderwaterbeton, wordt dit niet overal aangelegd. De Partij voor de Dieren zou toch wel veel liever hebben dat als je zo'n duur project hebt, dat je het dan ook allemaal overal zo goed en zo veilig mogelijk doet. Dus wat ons betreft wel onderwaterbeton, overal.

00:48:09

Mevrouw De Wrede: En dan helemaal tot slot: de Esperanto-kruising. Zoals de heer Leemhuis dat zonet uitdrukte, zouden wij graag zien dat het college in gesprek gaat met mensen: wat zijn jullie problemen en wat zou een oplossing kunnen zijn?

00:48:24

Voorzitter: Dank u wel. Ik wil u er wel op wijzen dat u zelf gaat over de vragen die u stelt in de zeven minuten die u ter beschikking heeft. Maar als ze zo technisch van aard zijn, zoals u nu gedaan heeft, dat het wel kan zijn dat het college daar dan in deze commissie geen antwoord op kan geven. Maar dat zullen we gaan merken straks. Wie van de commissie mag ik nog meer het woord geven? De heer Van Kester namens de PVV.

00:48:48

De heer Van Kesteren: Dank u wel, voorzitter. Mooi verhaal van de Partij voor de Dieren. Sluit ik mij bij aan. Maar goed, nu ter aanvulling mijn verhaal. Voorzitter, er wordt in de voortgang Aanpak Ring-Zuid een opsomming gegeven van de stand van zaken van de werkzaamheden. Van de werkelijke praktische problemen die leiden of hebben geleid tot overlast, schade, waaronder heel veel vertragingen, financiële risico's, financiële schade, daar worden niet of nauwelijks mededelingen over gedaan. Of informatie verstrekt aan omwonenden of omwonenden die desnoods bij de hand worden genomen om daar een oplossing voor te zoeken. Gelukkig heb ik dat wel een keer meegemaakt met containers die vlak bij bewoning waren geplaatst. Dat is toen naar tevredenheid opgelost. Dat moet je dus ook vertellen, vind ik.

00:49:46

De heer Van Kesteren: In het plan van aanpak is door de commissie Hertogh aangegeven dat ten aanzien van de financiële situatie van het project Aanpak Ring-Zuid voor de lange termijn een totaaloplossing moet komen. Die totaaloplossing, daar wachten we al een aantal jaren op. Hoe staat het daarmee, met die totaaloplossing? Heeft het college daar ook een visie over? Is daar met de provincie als hoofdverantwoordelijke ook over gecommuniceerd? Wordt daarover meegedacht? Of wordt daar star vastgehouden aan de verdiepte ligging en de groenstrook van Sterrenbos naar de zuidelijke begraafplaats, wat toch echt een dingetje van de gemeente was, of is.

00:50:28

De heer Van Kesteren: Ook de raad, de Staten worden nauwelijks geïnformeerd over de werkelijke problemen die ik net geschetst heb. Wat is daar de oorzaak van? Of wordt daaraan gewerkt om dat alsnog te doen? Want er wordt omheen gedraaid, er gebeurt niks

en raad en Staten smachten naar mogelijke realistische oplossingen. Wanneer kunnen we die tegemoet zien? Of blijven we doormodderen en houden we obsessief vast aan die verdiepte ligging en groenstrook? Want er is al bijna geen weg meer terug, want ze graven een eind weg.

00:51:08

De heer Van Kesteren: En dat geeft toch wel te denken dat dit project richting miljard gaat, in plaats van het oorspronkelijk bedrag waar men van uitging. En de provincie loopt een behoorlijke financiële scheur in de broek op, maar niet alleen de provincie, uiteindelijk ook de gemeente. Dank u wel.

00:51:30

Voorzitter: Dank u wel. *Die van de commissie*, De heer Staijen namens de Stadspartij.

00:51:32

De heer Staijen: Dank u, voorzitter. Ik zal kort zijn. Ik kan mij eigenlijk volledig aansluiten bij mijn beide burens, zowel rechts als links. Die hebben eigenlijk alles al gezegd wat ik ook wilde zeggen. Tot en met inderdaad het feit dat ik mij niet zo serieus genomen voelde door het college als rapportages nooit geactualiseerd worden, maar gewoon domweg door gekopieerd worden. Dank u wel.

00:51:52

Voorzitter: Dank u wel, meneer Staijen. Wie van de commissie nog? Verder niemand? Oh, de heer Bos nog van Student en Stad.

00:52:01

De heer Bos: Dank u wel, voorzitter. Ik wil me graag aansluiten bij de woordvoering van de Partij van de Arbeid wat betreft de algemene aanpak Ring-Zuidverhaal. En betreft specifiek de Esperanto-tunnel, wil ik graag nog een keer onderstrepen wat de ChristenUnie daarover zei, dat wij het belang van een hele duidelijke bebording – als we vier jaar lang een andere weg hebben – heel erg op prijs zouden stellen. Dank u wel.

00:52:23

Voorzitter: De heer Mellies namens 100% Groningen.

00:52:24

De heer Mellies: Dank u wel, voorzitter. Wat dat betreft kunnen wij ons vrij kort aansluiten bij de PvdA en de SP, over dat de ringweg volgens ons niet snel genoeg af kan zijn. De geluidsoverlast, maar vooral de bereikbaarheid rondom de spoorweg blijft een ontzettend doorn in ons oog, waarvan we schrikken van het idee dat er steeds jaren bij op komen. We sluiten ons dan ook aan bij de vraag of er omtrent de spoorwegovergang zicht is op oplossingen en zo niet, waarom het dan niet mogelijk zou zijn. Ik heb zelf in de Rivierenbuurt gewoond en ik woon nu zelf in de Oosterpoort, en voor bijna alles in de zuidelijke richting is het lopen toch een behoorlijke ommegang. Overmacht bestaat, dat begrijpen we natuurlijk ook, maar als we daar iets in kunnen betekenen, vooral met vertragingen, dan doen we dat graag. Dank u wel.

00:53:10

Voorzitter: Dank u wel. Dan heeft iedereen het woord gevoerd die het woord wil voeren. Dan komen we bij de beantwoording van de heer Broeksma.

00:53:15

De heer Broeksma: Dank u wel, voorzitter. De Ringweg Academie en het social return. We zijn op zich tevreden over die social return. Het feit dat de aannemers en de scholen besloten hebben met de Ringweg Academie te stoppen, omdat de manier waarop het vormgegeven werd en de manier waarop het project ook liep, niet voldeed aan de verwachtingen of de doelstellingen die de Ringweg Academie zou hebben, ja, dat vinden we jammer. We vinden het jammer dat de Ringweg Academie, dat de ambities daar niet volledig zijn gerealiseerd.

00:53:56

De heer Broeksma: Wat betekent dat voor de mbo'ers? Stages worden gegeven. U hebt de getallen gezien. We zien allerlei kansen nog voor het project, voor mbo'ers binnen het project, ook als inderdaad stageplekken of anderszins. En daar zitten we bovenop. Dat dat gefaciliteerd wordt door zowel aannemers, als ook dat het onderwijs daar een rol in kan vervullen. Morgenochtend spreek ik het onderwijs weer, ook over deze ringweg en de kansen voor mbo's.

00:54:30

De heer Broeksma: De Esperanto-tunnel, het is misschien goed ...

00:54:39

Voorzitter: De heer Koks heeft al een vraag.

00:54:40

De heer Koks: Ik wil er even bij aanhaken. Ik had het over dat rapport van E & E, wat twee jaar terug uit is gebracht.

00:54:47

Voorzitter: De wethouder.

00:54:50

De heer Broeksma: Ja, elke twee jaar hebben we een rapportage over de werkgelegenheidseffecten cum annexis, de zaken die u noemt. Voorjaar 2020, dat duurt niet lang meer, komt die rapportage met als het goed is de antwoorden op de vragen, de aspecten die u genoemd heeft. Dank u wel, dat was ik vergeten.

00:55:04

De heer Broeksma: De Esperanto-tunnel. Goed om te benadrukken dat de wijze waarop de overgang rond de Esperanto-kruising verdwenen is, te maken heeft met de uitbreiding van het spoor. Het is een kwestie van ProRail, de vierde spoorbaan die erbij gelegd wordt en eigenlijk de Ringweg-Zuid een oplossing is voor het verdwijnen van die overgang at all. Überhaupt dat die tunnel erin gevlochten is, in het uiteindelijke plan, dat is de overgang tussen de Esperanto-tunnel ~ in de uiteindelijke situatie gehandhaafd blijft. Nu is die uiteindelijke situatie en dat is zeer triest, en u weet het, naar achteren geschoven. Dat betekent dat er tot die tijd geen mogelijkheid is om die overgang te gebruiken.

00:56:02

De heer Broeksma: Voor fietsers en voor anderen is de Helperzoomtunnel, die op drie april opengaat, een goede oplossing. Maar voor hen die moeilijk ter been zijn, is dat lastig. We zijn daarover in gesprek. U vraagt dan: zijn er al oplossingen? Die oplossingen zijn er nog niet. We zijn in gesprek. Hoe groot is het probleem? Voor wie is het probleem? En zijn er ad

hoc mogelijkheden om dat alsnog op te lossen? Misschien met Wmo-vervoer of misschien op andere manieren. Daar zijn we over in gesprek met de werkgroep Toegankelijk Groningen, met de buurt, maar ook met de aannemer, om te kijken wat daarin betekend kan worden.

00:56:41

De heer Broeksma: Hoogkerk, in de brief geven we aan dat we daarover berichten. Dat gaan we binnenkort doen. Er is ook gevraagd over de financiën. Hoe zit het met de rapportage van de financiële situatie? Kwaliteit gaat voor snelheid. Het is een lastige discussie. Die discussie wordt nog gevoerd en die is niet afgelopen december, waarin die afgerond zou zijn, afgerond. Het gaat niet om een paar tientjes, u weet dat. Het gaat om grote bedragen, waar heldere afspraken moeten dienen om ..., afspraken die bestand voor de toekomst.

00:57:21

De heer Broeksma: Dat geldt ook voor de planning, die daarbij hoort. Er is nood voor een robuuste planning, waar we op kunnen vertrouwen en met een financieel plaatje en financiële verantwoordelijkheden die daarbij horen, hopen we dat binnenkort met u te kunnen delen. Het is nog niet zover en u moet mij geloven als ik zeg dat op alle niveaus, op de hoogste niveaus heel hard gewerkt wordt om op die planning en financiële afspraken een klap te kunnen geven. Maar dat is nog niet zover.

00:57:55

De heer Broeksma: Daarbij, een van de vragen van de Partij voor de Dieren ..

00:57:57

Voorzitter: Voordat u daarnaartoe gaat, heeft de heer Van Kesteren een vraag.

00:58:01

De heer Van Kesteren: Ja, voorzitter, de wethouder heeft het over kwaliteit gaat voor snelheid. Vindt de wethouder en het college die groenstrook, dus die groene deksel over die weg, kwaliteit? Boven de bereikbaarheid van Groningen?

00:58:22

Voorzitter: De wethouder.

00:58:29

De heer Broeksma: U vraagt naar de eindkwaliteit van het product. En voor de eindkwaliteit die voor onze burgers van belang is, doen wij geen concessies. Wij eisen dat het plan uitgevoerd wordt en het uiteindelijke resultaat zo is zoals we dat bedacht hebben. Dan krijgen we een stoplichtvrije weg, N7, een Zuiderplantsoen, een Zuiderpark wat daar komt te liggen, doorstroming. En eigenlijk op een heel mooie manier een van de drukste wegen van Nederland ingebed in de stad zoals we die hebben. Dus aan eindkwaliteit willen wij geen concessies doen.

00:59:01

De heer Broeksma: Het belang van onze burger ligt ook bij de hinder en bij de tijdigheid en bij de doorstroming van het verkeer. Ook daar zitten we bovenop, om ervoor te zorgen dat dat binnen de perken blijft, zoals afgesproken is. En dat dat op een goede manier wordt opgelost. En zoals ik zei: robuuste planning en financieel heldere afspraken horen daarbij.

00:59:21

Voorzitter: Nog een keer de heer Van Kesteren.

00:59:23

De heer Van Kesteren: Voorzitter, ik heb het niet over concessies doen, ik heb het over ambities bijstellen, voor wat betreft de groene ambities. En ik vraag dan aan het college: houdt men hier ook aan vast als dat tot gevolg heeft dat de gemeente Groningen daardoor verder in de financiële problemen komt, als dat ze nu al zitten?

00:59:44

Voorzitter: De wethouder.

00:59:44

De heer Broeksma: Dat laatste is niet aan de orde. En wat ik zonet zei: we houden vast aan de afgesproken eindkwaliteit.

00:59:48

Voorzitter: Heeft de heer Koks nog een vraag?

00:59:50

De heer Koks: Even over die financiële oplossing. In de lange termijn agenda staat dat die in het tweede kwartaal aangeleverd zou worden. Blijft die toezegging van kracht?

00:00:00

Voorzitter: De wethouder.

00:00:02

De –heer Broeksma: Als het gaat over de financiële afspraken wordt gezegd, de risicodragers is de provincie. Wij kunnen als gemeente niet afdwingen dat de provincie daar eerder afspraken mee... Dat dat eerder afgerond is dan voor een provincie of Rijkswaterstaat. Goed is voor de aannemer. We zijn afhankelijk van de gesprekken die op het hoogste niveau gehouden worden. We zijn daar volledig bij aangesloten. We krijgen alles mee en we hebben daar onze standpunten over. Maar we hebben daar financieel ook een andere rol in. Gelukkig maar.

00:00:38

Voorzitter: Dat brengt nog een vraag naar boven bij de Heer Ubbens, namens het CDA.

00:00:42

De Heer Ubbens: Dank u Voorzitter. Mevrouw De Wrede zei net dat wij voor acht procent risicodragend zijn. Dat had ik niet eerder gehoord. Maar kunt u daar ook even op reageren? Want is vervelend als dat blijft rondzingen?

00:00:55

De –heer Broeksma: Dat was net een volgende reactie geweest. Nee, de uitvoering ligt bij de provincie. De plankosten liggen bij het Rijk. En de gemeente draagt geen risico.

00:01:03

Voorzitter: De heer Staijen heeft nog een vraag.

00:01:08

De Heer Staijen: Dank u Voorzitter. Nog steeds ook inderdaad over die financiën. In de media kom je regelmatig berichten tegen dat aannemerscombinatie Herepoort toch wel ernstig in

liquiditeitsproblemen zit. Het is zelfs één keer zo ver geweest dat de provincie een forse betaling heeft moeten voorschieten om het project door te laten gaan. Hoe groot schat de wethouder de kans in dat dit op een gegeven moment helemaal afgeblazen wordt, en de Herepoort zich terugtrekt?

00:01:34

Voorzitter: De wethouder.

00:01:37

–*De heer Broeksma:* Daar kan ik totaal geen uitspraken over doen. De planning wordt gemaakt, financiële afspraken worden gemaakt, en we gaan er van uit dat het project gewoon doorgaat zoals nu afgesproken. Daar zie ik geen enkele reden voor om daarvan af te wijken.

00:01:55

–*De heer Broeksma:* Wijzigingen voor fietsers. ChristenUnie, ook andere partijen, vragen aandacht voor goede bebording. Kom op tijd met die bebording. Ik heb daar ook expliciet aandacht voor gevraagd bij Groningen Bereikbaar. Ik zal dat nogmaals doen als u zegt op concrete plekken. De N zeven, Corpus en Hoorn. Als dat niet op orde is. Ik zal er nogmaals aandacht voor vragen, want ik wil hetzelfde als u.

00:02:20

–*De heer Broeksma:* De Partij voor de Dieren. U stelt een aantal erg technische vragen. Ik zie daar een compliment in, dat u verwacht dat ik daar allemaal antwoorden op heb. Dat stelt mij tevreden. Iets wat u misschien minder tevredenstelt, is dat ik niet overal antwoord op kan geven. Waar ik wel antwoord kan geven is die verdiepte ligging. Is het ontwerp goedgekeurd? Uitvoeringsontwerp wordt binnenkort aangeleverd en goedkeuring zal dan moeten volgen. Daar kan ik natuurlijk geen uitspraken over doen of dat al dan niet goedgekeurd wordt. Volgens mij heb ik nu op alle vragen gereageerd. Andere technische vragen. Ik nodig u uit om die op papier te zetten en dan krijg je daar antwoorden op, maar in deze commissie kan ik u daar gewoon geen antwoord op geven. Ondanks de laptop die mijn collega hiervoor zich heeft.

00:03:02

–*De heer Broeksma:* Nog één opmerking over de Stadspartij die zich niet serieus genomen voelt. Dat spijt mij. Ik neem dat ter harte. En als u het gevoel heeft dat er een rapportage is die kwalitatief niet aan uw eisen voldoet omdat er een zin in is blijven staan die uit een vorige rapportage komt. Kennelijk zit er een fout in. Dat spijt me, dat is niet zoals het moet. U snapt misschien ook hoe zo'n rapportage tot stand komt. Er zijn een aantal aspecten die steeds aan de orde komen. En steeds dezelfde aspecten komen aan de orde en dan wordt er steeds een zinnetje aangepast naar de stand van zaken. Excuus daarvoor. U heeft gelijk dat u natuurlijk helemaal serieus genomen wordt. Dank u wel.

00:03:49

Voorzitter: De Heer van Nijenhuis heeft in ieder geval nog een vraag.

00:03:52

De Heer van Nijenhuis: U geeft aan, als ik het goed heb gehoord, dat de doelstellingen van de academie overeind blijven en dat u daarover in gesprek bent met de MBO's. Ik zou het

fijn vinden als wij daar ook weer over terug horen hoe die gesprekken lopen. En dat mag wat mij betreft ook in de volgende voortgangsrapportage.

00:04:10

Voorzitter: Wethouder

00:04:10

De –heer Broeksma: Daar kunnen we op in gaan de volgende keer.

00:04:13

Voorzitter: De Heer Koks.

00:04:13

De Heer Koks: De wethouder zegt over de Esperanto overgang dat daar alternatieven onderzocht worden. Dat gaat op drie april open. Dan gaat de overgang dicht. Dat is dus over drie weken. Heeft u een idee wanneer er wat helderheid over die alternatieven is? Is dat voor die drie april datum?

00:04:33

De –heer Broeksma: Dat durf ik u niet te zeggen. Ik weet het niet. Ik snap de urgentie van drie april. Neem ik mee. Dank u wel.

00:04:49

Voorzitter: Kijk ik rond of alle vragen gesteld zijn? En dan is dit een voortgangsrapportage over de aanpak Ring Zuid. College brief. Geen agendering nodig voor de Raad, zie ik.

B2 Conceptvisie Stadslogistiek (Collegebrief 12-2-2020) (73036-2020)

Dan komen we bij agendapunt B twee. Dat is de conceptvisie Stadslogistiek. En de bespreking is aangevraagd door de fracties van de Partij van de Arbeid, de VVD en GroenLinks. We hebben daar twee sprekers en ik zou graag eerst de Heer Vinckemoller namens de Koninklijke Horeca Nederland het woord willen geven. Als die aanwezig is. Die is niet aanwezig, dus dat scheelt dan een inspraakreactie. Dan hebben we nog wel de Heer Schasfoort neem ik aan, namens Evofenedex. U heeft 3 minuten. Bovenop zit het knopje. Ga u gang.

00:05:47

De Heer Schasfoort: Goedenavond. Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om een zienswijze te geven op de voorliggende visie. Ik heb maar drie minuten, dus ik heb maar even gauw opgeschreven. Die drie minuten zijn zo voorbij. Wij behartigen de belangen van vijftienduizend productie en handelsbedrijven. Veel van deze bedrijven, die leveren zelf goederen aan winkels, horeca, instellingen in de binnenstad van Groningen of laten deze goederen leveren. Onze ervaringen met de gemeente Groningen zijn goed. We waarderen dat de gemeente een actief beleid uitvoert voor de bevoorrading van de binnenstad. En samen met de gemeente hebben we dan ook op eenendertig oktober 2018 het Convenant Stedelijke Distributie ondertekend. En wij steunen de pilots en onderzoeken om te komen tot verduurzaming van de bevoorrading.

00:06:34

De Heer Schasfoort: De voorliggende visie schept duidelijkheid over het toekomstige beleid van de gemeente. Nou, dat is ook prima. Leveranciers, vervoerders, binnenstadondernemers

en andere betrokkenen weten zo waar ze aan toe zijn in de toekomst. De visie gaat wel uit van een hele forse uitbreiding van het venstertijden gebied in 2022, dus over minder dan twee jaar. Er komen heel wat straten bij die straks onder een venstertijd gaan vallen. Voor leveranciers en vervoerders heeft dat de nodige gevolgen.

00:07:03

De Heer Schasfoort: Bedrijven willen graag met volle voertuigen de binnenstad in en bij zoveel mogelijk adressen in één route goederen uitleveren en daarvoor ook de meest logische route rijden. Met uiteraard zo min mogelijk kilometers. Venstertijden zorgen ervoor dat je op een bepaald moment ergens niet meer kan komen. Prima voor wat betreft drukke winkelpromenades. Maar vallen er nou heel veel adressen in zo'n venstertijden gebied, dan betekent dat dat veel bevoorrading gedaan moet worden in enkele uren. Het betekent dat logische bevoorradingsroutes dus vaak dan niet meer mogelijk zijn. Om toch aan de venstertijd te kunnen voldoen, zijn dan extra voertuigen nodig voor dezelfde hoeveelheid bevoorrading. En daarbij merk ik op dat de bevoorradingstijd in de ochtend al wordt ingeperkt, omdat veel winkels en horecagelegenheden eenvoudig zo vroeg in de ochtend niet geopend zijn en dus ook geen goederen kunnen aannemen.

00:07:57

De Heer Schasfoort: Ik denk dat niemand gebaat is bij onnodig vervoer en zeker niet in de drukke ochtendspits. Ik denk ook even aan de werkzaamheden van de zuidelijke ringweg waar u zojuist over had, die nog jaren gaan duren. Wij raden u dan ook aan om de gevolgen van die uitbreiding van de venstertijden gebied goed in beeld te brengen en de negatieve gevolgen daarvan voor de logistiek weg te nemen. En dat ook op te nemen in de visie die u hier vandaag bespreekt. En uiteraard zijn wij bereid om daaraan actief bij te dragen, aan een dergelijke in beeld brengen van dit soort gevolgen.

00:08:30

De Heer Schasfoort: Ik sluit af met het feit dat ons pleidooi mede wordt ondersteund door TLN, de organisatie van de beroepsgoederenvervoerders. Ik heb zelf al wat informatie toegezonden aan de griffier en gegeven de tijd wil ik het hierbij houden. Dank u voor uw aandacht.

00:08:47

Voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog mensen die korte vragen willen stellen? De Heer Ram namens de PVV.

00:08:53

De Heer Ram: Dank u wel. Een vraag aan de inspreker. Zou het uitgangspunt van het college niet moeten zijn, dat een verandering in de logistiek een verbetering zou moeten opleveren voor het ondernemersklimaat? In plaats van dat alleen de negatieve gevolgen weg worden genomen.

00:09:12

De Heer Schasfoort: We zijn natuurlijk op een goede manier wel bezig. De gemeente is daar ook mee bezig. Probeert bundelings pilots op te zetten. In feite zou je inderdaad willen van bevoorrading dat die inderdaad beter wordt. Ja. En niet negatief wordt. Daarom vragen wij ook, breng dat in beeld en ga dat tegen.

00:09:35

Voorzitter: Dank u wel. Kom ik bij de woordvoering van de zijde van de commissie. Wie van de commissieleden mag ik het woord geven? De heer van Nienhuis namens de Partij van de Arbeid.

00:09:51

De Heer van Nienhuis: Dank u wel Voorzitter. Wij gaan als PvdA ook voor een schone en veilige binnenstad. We gaan voor uitstootvrij transport en logistiek die past bij maat en schaal van de straten in de binnenstad. Want dat is veilig en dat vinden wij belangrijk. Compliment dus ook aan het college voor deze visie. Het is eigenlijk een verdere inkleuring van de ambities die wij jaren geleden al hebben gesteld en die ook aansluiten bij ons coalitieakkoord. Een binnenstad waar prettig toeven is en ook uitstootvrije mobiliteit. Er ligt dus ook weer een goede bouwsteen voor de integrale mobiliteitsvisie die we eind van dit jaar verwachten. En wij kunnen ons als PvdA goed vinden in de zeven voorgestelde maatregelen.

00:10:27

De Heer van Nienhuis: We hebben wel een paar vragen. Wat praktisch van aard, ook aansluitend bij de inspreker. En ook bij de brief van Horeca Nederland die wij als raadsleden inmiddels per e-mail hebben ontvangen. Eventjes kijkend vanuit de bewoners van de binnenstad en ook degenen die hier diensten en waren leveren, zie ik al een paar praktische bezwaren. Stel je wilt je huis verbouwen. Mag de lokale aannemer dan nog met zijn dieselbusje naar binnen? Kan een glazenwasser nog komen met zijn diesel of benzine voertuig? Of gaan alle voertuigen worden verplicht om dat elektrisch te doen? Of op een andere manier emissie loos. Dat lijkt mij eerlijk gezegd best nog wel lastig. Ook omdat de termijn zo kort is. Wat betekent dat dan voor de diensten die bewoners van de binnenstad graag wel zouden willen hebben? En wat betekent dat bijvoorbeeld voor een lokale aannemer of glazenwasser? Moet hij zoveel investeren in zijn wagenpark? En als dat alleen hier in de binnenstad geldt, hoe verdient hij dat dan terug? Graag een reactie van het college daarop.

00:11:26

Voorzitter: De heer Ubbens heeft een vraag.

00:11:26

De Ubbens: Bedankt Voorzitter. Ik vraag me even af hoe de Partij van de Arbeid fractie het dan voor zich ziet. Mensen die vaak in de binnenstad komen, die moeten elektrisch. En als je maar af en toe komt, dan mag je nog met je diesel bevoorraden. Dat wordt toch een hele onhandige systematiek die we dan gaan creëren?

00:11:45

Voorzitter: De Heer van Nienhuis.

00:11:46

De Heer van Nienhuis: Dat ben ik wel met u eens. En tegelijkertijd denk ik dat het voor bepaalde ondernemers uit kan om wel te investeren in elektrische vervoer. En voor bijvoorbeeld de kleinere lokale ondernemer dat wat lastiger zal zijn. En ik wil ook graag naar een reactie van het college daarop hoe daarmee om wordt gegaan.

00:12:07

De Heer –Van Niejenhuis: Dat is eigenlijk de belangrijkste vraag die wij hebben. We zien ook voor de markt, een andere dienst hier in de binnenstad, nog wel een aantal praktische bezwaren. Als je als marktkoopman hier op de markt in Groningen staat, worden er strenge eisen gesteld aan de voertuigen. Maar als die in Delftzijl of Winschoten staat, wordt dat niet gedaan. Ja, hoe verhoudt zich dat tot elkaar? En hoe verdient een marktkoopman dat terug? En hoe kan hij die investering op zo'n korte termijn doen?

00:12:31

Voorzitter: De Heer Ram heeft nog een vraag voor u.

00:12:35

De Heer Ram: Voorzitter, een vraag aan de PvdA. Is een zero emissie in de binnenstad niet een illusie? Aangezien de banden en remmen vijftig procent van alle fijnstof veroorzaken. Dus elektrische auto's hebben datzelfde probleem. Dus gaat u dan niet naar een stad toe zonder enkel vervoermiddel?

00:12:57

Voorzitter: De Heer van Niejenhuis.

00:12:59

De Heer van Niejenhuis: Het wordt een beetje technisch, maar ik denk dat als we de brandstofmotor op termijn uitbannen, dat dat wel bijdraagt aan het verlagen van de uitstoot en aan een schonere binnenstad. Dus dat lijkt me nog steeds een hele goede ambitie op termijn. En ik wil graag weten van het college hoe zij omgaan met een aantal specifieke gevallen die misschien wat overgangsregelingen of tegemoetkomingen daarin nodig hebben.

00:13:21

Voorzitter: Dank u wel. Wie van de commissie mag ik dan het woord geven? De VVD. De Heer, ik had het opgeschreven. Ik kan het natuurlijk niet zien. Van de Pol natuurlijk. Wie anders?

00:13:34

De Heer van de Pol: Dank u wel Voorzitter. De VVD is blij met de ambitie om in 2025 de bevoorrading van de binnenstad helemaal zero emission te hebben. En ook met de stappen die nu worden gezet. In combinatie met elektrische stadsbussen, steeds meer elektrische personenauto's zien wij de innovatie, vergroening en economische ontwikkeling elkaar goed aanvullen. Bijvoorbeeld op de cargobikes, die ondernemers nu twee weken gratis kunnen gebruiken via Groningen bereikbaar, zien we als een toegankelijke manier om de duurzame bevoorrading flexibel in te richten.

00:14:11

De Heer van de Pol: Wel hebben we enkele vragen aan de wethouder over dit thema. Hoe zit het op dit moment concreet met transport hubs aan de rand van de stad? Zijn partijen hier concreet mee bezig en is de gemeenten dit aan het faciliteren? Wij denken dat dit met name voor kleinere ondernemers in de binnenstad een belangrijk aspect kan zijn om de bevoorrading van hun zaak te waarborgen met de nieuwe regels. Ten tweede. Voldoen de venstertijden, zoals die er nu zijn van zeven tot twaalf uur, aan de wensen van ondernemers, bewoners en Groningers die voor hun woon-werkverkeer door de binnenstad moeten? Zo zie ik regelmatig onveilige situaties ontstaan in de Oosterstraat als er om negen uur 's

ochtends een opstopping ontstaat met een vuilnisauto, een bus, vrachtverkeer en een heleboel fietsers die daar omheen moeten.

00:14:56

Voorzitter: Van de Pol heeft een vraag van De Heer Brandenburg.

00:14:57

De Heer Brandenburg: Dank Voorzitter. Het ging even over die hubs aan de buitenkant van de stad. Stel kleine ondernemers kunnen daar hun pakketjes of hun bevoorradingen in kwijt. Hoe komt dat dan vervolgens in de ogen van de VVD de binnenstad in? Moet er een soort gemeentelijk schoon vervoersbedrijf komen voor dit soort zaken?

00:15:17

Voorzitter: De Heer van de Pol.

00:15:18

De Heer van de Pol: Wat betreft de VVD hoeft dat niet door de gemeente geregeld te worden, slechts gefaciliteerd, en kunnen ondernemers dit oppakken. Wij zouden dit graag aan de markt overlaten.

00:15:32

De Heer van de Pol: Wat betreft de venstertijden. Nou wordt er gekeken of dat naar vijf uur 's ochtends uitgebreid kan worden. Maar zou dit niet juist voor veel geluidshinder zorgen? Bijvoorbeeld voor de vele studenten die in de binnenstad wonen en liever wat langer uitslapen in de ochtend. Zo kan ik me voorstellen dat een ruimer beleid na zes uur 's avonds ook positieve effecten kan hebben op de doorstroom van het verkeer gedurende dag en meer flexibiliteit biedt, ook bijvoorbeeld voor de horeca.

00:16:04

De Heer van de Pol: Vervolgens. Hoe gaan ontheffingen verleend worden voor het transport buiten de venstertijden? Deze zullen alleen verstrekt worden indien strikt noodzakelijk. Maar hoe gaat de gemeente dit toetsen? En wat betreft de kentekenregistratie moeten grote supermarktketens en horeca leveranciers hier al hun kentekens voor doorgeven.

00:16:27

De Heer van de Pol: Als laatste de markt. Een belangrijk onderdeel van de Groningse binnenstad. Zal het transport rondom deze markt in 2025 ook geheel emissie vrij zijn? En is dit een realistische investering voor marktcoöplieden? Om bijvoorbeeld een dure elektrische auto met voldoende trekkracht aan te schaffen. Ik zie het antwoord graag tegemoet. Dank u wel Voorzitter.

00:16:49

Voorzitter: Dank u wel. Dan De Heer Leemhuis namens GroenLinks.

00:16:53

De Heer Leemhuis: Dank u wel Voorzitter. Mijn fractie is blij met deze visie. En omdat dit pas de eerste ronde is, de inspraak nog gaat beginnen en we daar later op terugkomen, kan ik het wel kort houden. Ik heb wel een aantal punten. Het valt mij op dat nu al gesproken wordt van allerlei zijden, waaronder de insprekers, dat er sprake zou moeten zijn van uitzonderingen. Ik zou zeggen, het is over vier jaar, laten we nu eerst ons best doen om

ervoor te zorgen dat deze visie wordt uitgevoerd. We hebben alle tijd om uit te zoeken wat de gevolgen dan zijn. Vier jaar, vijf jaar is best lang.

00:17:30

Voorzitter: De Heer Mellies heeft een vraag voor u meneer Leemhuis.

00:17:34

De Heer Mellies: Ik verbaas me wel een beetje over. Want als we het hebben over vier jaar tijd. Dat is best wel een korte tijd waarin wagenparken vervangen moeten worden of waarin een hele manier van werken omgegooid moet worden.

00:17:44

Voorzitter: De Heer Leemhuis.

00:17:45

De Heer Leemhuis: Als De Heer Mellies de brief had gelezen, zijn we hier al heel lang mee bezig. Is deze discussie al heel lang bezig. En de inspreker zei het ook. Er wordt ook actief mee gesproken door een breed platform van bedrijven. Dus wat mijn fractie betreft is het belangrijk dat we niet alleen kijken naar de uitstoot, maar juist ook naar het ruimtegebruik. De veiligheid voor de zwakste verkeersdeelnemers. De leef kwaliteit. Dat zijn allemaal aspecten waardoor het belangrijk is dat we hiernaar kijken.

00:18:12

De Heer Leemhuis: Mijn fractie heeft al als wens of bedenking de vraag aan het college. Is er ook overwogen om een uitzondering op die venstertijd te maken tussen acht en negen? Bijvoorbeeld. En ik weet dat dat heel moeilijk uit te voeren is, maar je zou kunnen zeggen dat dat vaak één van de momenten is in de binnenstad waar er zoveel fietsverkeer al is dat opstoppingen plaatsvinden. Ik stel de vraag nu, zodat het collegetijd heeft om daarover na te denken.

00:18:42

De Heer Leemhuis: Een andere vraag is... Overigens die zeven maatregelen die het college opnoemt, daar kan mijn fractie met enthousiasme mee instemmen om die verder uit te zoeken en te ontwikkelen. De laatste vraag van mijn fractie. We wachten tot 2025 met die camera's. Of is dat 2022? Mijn fractie denkt: zouden we niet al eerder op die plekken waar het nu al zou kunnen nu al camera's kunnen ophangen, waar de vensterzones al beginnen? Want ook zo beginnen we al met het creëren van een eerlijk speelveld. Dank u wel voorzitter.

00:19:17

Voorzitter: Dank u wel. De Heer Mellies namens 100% Groningen.

00:19:23

De Heer Mellies: Dank u wel Voorzitter. Groningen laat in een conceptvisie stadslogistiek zien dat ze heel hard nadenkt over de toekomst en dat er heel veel verandering mogelijk is. De visie zoals deze geschetst wordt is dan ook een prachtig utopia. Een begaanbare binnenstad waar fietsers en wandelaars kunnen genieten van een vrij uitzicht en niet om stilstaande of langzame vrachtwagens hoeven te manoeuvreren. Want de perikelen van bijvoorbeeld de Oosterstraat in de ochtend, daar zijn we immers allemaal mee bekend. Echter, 100% Groningen vindt het ook een tikkeltje te optimistisch om al op heel korte

termijn in volledigheid dit allemaal uit te kunnen voeren. Je hebt enerzijds een hele mooie stip aan de horizon. En dat is ook belangrijk. Maar anderzijds ook gewoonweg te maken met de realiteit. Een realiteit dat we niet alleen onze eigen ondernemers hierin mee moeten krijgen, maar ook zelf een onderdeel zijn van een grotere logistieke keten. De vrachtwagen die we hier in de ochtend verlangen, zadelen we andere regio's dan in de middag mee op. Het vermoeden dat de wensen en de praktijk op vlakken met elkaar zouden botsen, dat blijkt dan ook gegrond te zijn. Evofenedex en de KHN geven al aan dat ze niet zo snel aan dergelijke wensen kunnen voldoen, met de middelen die er op dit moment zijn. En dat is ook meteen een reactie in de brief, waar dat is aangegeven dat het niet zover is. We zouden zelf daaraan toe willen voegen dat we ook niet binnen twee tot vijf jaar van bedrijven mogen verwachten dat ze hun volledige wagenparken en hun manier van werken aanpassen. Een transitieperiode, rekening houdend met de wensen en de eisen van degenen die het ook daadwerkelijk moeten doen, is daarbij wel van belang.

00:20:52

Voorzitter: De Heer Leemhuis heeft een vraag voor u.

00:20:54

De Heer Leemhuis: Ik verbaas mij toch wat over de inbreng van De Heer Melis, want er wordt nu net gedaan dat we nu pas beginnen met dit proces. Is het niet zo dat we, ik heb even het precieze jaartal, 2014, 2015 al begonnen zijn met de discussie over Groningen energieneutraal. Dat is een andere. De zero emissiezone voor de binnenstad. Dat is tien jaar. Dan is het wel heel vreemd om nu te komen met 'dat is een probleem, het komt dan zo snel op ons af'. Wat vindt u daarvan?

00:21:22

De Heer Mellies: Daar gaan we zeker op reageren. Er zijn hele mooie initiatieven uit voortgekomen in de vorm van carbon bikes en het stimuleren van de manier van afleveren binnen de stad. Daar zijn echt een hele hoop leuke dingen uit voortgekomen. Maar we merken nu dus ook uit de brief van de KHN dat er simpelweg niet voldaan kan worden aan hygiëne eisen met de huidige middelen die voor handen zijn. Via hubs. Dat is een praktische zaak. Als er binnen vijf jaar daar een oplossing voor moet bestaan, dan is het nog steeds kort dag. Dus ja, daar ben ik het niet eens met De Heer Leemhuis.

00:21:57

De Heer Mellies: Vooral met de wijze vraag van De Heer Ubbens naast mij is het maar de vraag of je dan al eenduidig beleid kunt voeren op zo'n korte termijn. Op een aantal uitzonderingen. En dat is alleen nog de praktijk vanuit de lokale ondernemers gezien. Het signaal van de overkoepelende logistiek, dat de venstertijden van Groningen ook nog eens vereisen dat de routes en planning omgegooid moeten worden en dat daarbij juist meer CO2 wordt verreden, dat geeft een beetje de ironie aan. We doen de overheidsdoelen daarmee dus wellicht zelfs tekort. Is het dan één en al kommer en kwel? Nee hoor. We geloven dat er best verdere aanscherping mogelijk is om middels de genoemde hubs alsnog een groot deel van ondernemend Groningen van maatwerk te kunnen voorzien. Zoals nu ook al met hele mooie initiatieven wordt gedaan. We zijn dan ook wel heel benieuwd naar de manier waarop die hubs worden georganiseerd. Wie de eigenaar van is en wat dat moet gaan kosten voor de ondernemer zelf? Voordat we daarin mee kunnen gaan. Gelukkig zien we daarin ook de welwillendheid van de partners van het convenant. Maar we roepen het

college dan ook zeker op ook om een verdere afstemming mee te gaan zoeken. Alvorens harde toezeggingen op jaartallen te gaan doen. Want, voorzitter, duurzaamheid is ook omzien naar elkaar. En daarin zit ook het aanpassen van tempo op elkaar. De praktijk komt wat 100% Groningen betreft altijd op nummer één. Dank u wel.

00:23:18

Voorzitter: Dank u wel. De Heer Ubbens, namens het CDA.

00:23:21

De Heer Ubbens: Dank u Voorzitter. Bij het lezen van dit stuk en het onderliggende stuk hadden we eigenlijk twee reacties. De eerste reactie was positief. We proberen de stad weer toegankelijk te maken. En we gaan de venstertijden op een goede manier handhaven. Ook wij waren in eerste instantie positief over de verduurzaming van de stadslogistiek. Onze tweede reactie was echter, met meerdere punten, gaat dit wel lukken? Eigenlijk nog voordat de inspraak reacties binnen kwamen. Kunnen bedrijven en instellingen en ook veel kleine ondernemers dit wel waarmaken? We kunnen wel roepen jullie moeten in een kortere tijd de bevoorrading doen. Zeker als je dan nog een tijdslot van acht tot negen eruit gaat halen. Wordt het allemaal nog krappere. Maar de vraag is lukt het dan? Het moet ook nog allemaal emissie loos zijn vanaf 2025. Wij vroegen ons gelijk al af welke consequenties gaat dat dan allemaal hebben? Wij kunnen onze ambitie wel krappere stellen dan zij waar kunnen maken, maar wat hebben wij daar dan aan? Aan de andere kant begrijpen we soms ook wel dat je een ambitie moet stellen om alle partijen maar uit te dagen om dat te gaan doen. Als je die ambitie niet stelt, is er ook geen reden voor bedrijven om de komende jaren stappen te gaan maken. Dus dat is wel een dilemma waar we nu inzitten.

00:24:41

De Heer Ubbens: Maar goed, gezien de inspraak reacties kun je nog wel serieuze vraagtekens stellen bij het stuk dat er nu ligt. Het lijkt ons in ieder geval goed dat er naar die kritiek nog een keer goed gekeken wordt. En bijvoorbeeld een aantal onderzoeken uit te voeren waar suggesties naar worden gedaan, in de brief onder andere van de inspreker. We moeten bijvoorbeeld wel zeker weten dat ons beleid niet allerlei onbedoelde negatieve effecten heeft. Bijvoorbeeld doordat er dan ineens doordat venstertijden verkort zijn heel veel extra vrachtwagens gaan rijden. Of bijvoorbeeld dat wij het nu goed geregeld hebben voor onze bevoorrading in onze binnenstad, maar dat het betekent dat er allemaal in de provincie extra vrachtwagens moeten gaan rijden omdat er geen routes kunnen worden gecombineerd. Dus daar moeten wij dan wel zeker weten, anders hebben wij allemaal onbedoelde effecten gecreëerd en lossen we niks op. Thans, op grotere schaal niet.

00:25:32

De Heer Ubbens: Dit geldt dan ook voor het venstertijdengebied. Bijvoorbeeld als het gaat om een aantal straten waar nu nog wel geparkeerd kan worden. Dan kunnen winkels worden bevoorradt zonder dat het overlast creëert. Op dit moment. Ga je venstertijden daar ook handhaven, dan kan dat niet meer. Dan krijg je op andere momenten juist veel drukker straten. Dan hebben we alsnog weer een probleem. Dus we zijn er nog niet helemaal over uit en ik denk dat er nog behoorlijk wat moet worden onderzocht.

00:26:02

Voorzitter: Dank u wel. De Heer Staijen namens de Stadspartij.

00:26:06

De Heer Staijen: Dank u Voorzitter. Om allerlei klimaatdoelen te halen en om de binnenstad aantrekkelijk te houden voor bezoekers, moet de stadslogistiek schoner, efficiënter en met minder overlast gebeuren. Dat plan steunt op drie pijlers, waarvan het vergroten en emissievrij maken van het venstertijdengebied wel de meest ingrijpende is. En dat zijn nogal forse ingrepen. Niet alleen voor de ondernemers en voor de transporteurs, van binnen de stad maar ook buiten de stad, maar zeer zeker ook voor alle bewoners die nog in de binnenstad wonen. Want Voorzitter, juist die mix van wonen, recreëren en werken maakt deze binnenstad tot een prachtig, bruisend en leefbaar geheel. Dit maatregelenpakket is misschien heel goed voor bezoekers, maar het is wel een grote beperking van woongenot voor de mensen die er echt leven, vierentwintig uur per dag. En het valt ons op dat er wel een klankbordgroep is waar veel instellingen en ondernemers in vertegenwoordigd zijn. Dat daar geen bewoners of bewonersorganisaties in zitten in de klankbordgroep.

00:27:02

Voorzitter: De Heer Ubbens heeft een vraag voor u.

00:27:04

De Heer Ubbens: Bedankt Voorzitter. Wellicht kan De Heer Staijen mij even helpen waarom bewoners hier heel veel last van zouden hebben als we de venstertijden wat aanpassen, zodat er op andere momenten wat minder busjes bij hun in de straat staan?

00:27:18

Voorzitter: De Heer Staijen.

00:27:18

De Heer Staijen: Eén alinea verder krijgt u het antwoord. Veel mensen rijden privé ook in busjes. Dat is makkelijk. Grijs kenteken, goedkoop, enzovoort. Mogen die straks bijvoorbeeld niet meer naar hun woning rijden? Want er wordt wel gezegd personenauto's zijn uitgesloten, maar mensen die met een busje rijden privé niet blijkbaar. En hoe doe je dat zometeen met bezoekers? Moet opa vanaf de Diepenring lopen? Want die mag de stad niet meer in met zijn oude auto. Je kan niet alles recht breien straks met hele dure ontheffingen.

00:27:54

De Heer Staijen: Dan, Voorzitter, de bevoorrading van bedrijven kan alleen maar tussen zeven en twaalf. Naar vijf uur uitbreiden, mooi, maar dan krijg je last van geluidsoverlast. Dus alles, is al eerder gezegd daarnet, het moet in een heel kort tijdsbestek gebeuren. Dat geeft weer veel voertuigen meer dan nu in de binnenstad op een gelijk tijd. Is het nou wel voldoende milieuvriendelijke transportcapaciteit om dat alles in die paar uur nog te bevoorraden? En wat moeten die transporteurs eigenlijk de rest van de dag doen met die dure investering? Al die zaken zijn volgens mij nog niet goed uitgewerkt in dit concept. Dus er zit nog wel wat huiswerk bij.

00:28:31

De Heer Staijen: Dan, Voorzitter, uit de reacties van de binnenstadbewoners en hun organisaties blijkt dat de infocampagne en het overleg met deze groep, die er toch een heel groot belang bij heeft want ze leven hier vierentwintig uur per dag, nog veel te wensen overlaat. Nogmaals pleit ik ervoor om ook bewonersorganisaties op te nemen in de klankbordgroep. Dank u.

00:28:52

Voorzitter: Dank u wel. Dan De Heer Bosch namens Student en Stad.

00:28:53

De Heer Bosch: Dank u wel Voorzitter. Wij zijn erg positief. Studentenstad is erg positief over deze visie voor een nieuwe stadslogistiek. Wij geloven erin dat deze zeven maatregelen een duurzamere en efficiëntere logistiek in de binnenstad gaat bewerkstelligen. Ook zijn wij erg blij dat de onderwijsinstellingen hierin betrokken zijn. Noorder Poort, Hanzehogeschool en Rijksuniversiteit hebben samen meegeholpen aan kansrijke lokale initiatieven. Van deze samenwerking ondervinden beide partijen voordelen en dat juichen we dan ook erg toe.

00:29:30

De Heer Bosch: Er zijn wel een tweetal zaken die wij hierin willen aanstippen. Allereerst willen wij waken voor dat de zero emissieplan voor 2025 mogelijk problemen kan gaan opleveren voor kleine ondernemingen in de binnenstad. Het overgaan naar duurzame distributie zal voor deze bedrijven extra kosten met zich mee kunnen brengen. Dit is onnodig omdat er zoveel mooie lokale initiatieven zijn. Het zou wat ons betreft goed zijn als de gemeente actief kleine ondernemingen in de binnenstad kan ondersteunen in deze verduurzaming en van hun bevoorrading, door ze bijvoorbeeld te linken aan de bestaande lokale initiatieven. Kan de wethouder aangeven hoe hij hier tegenaan kijkt?

00:30:13

De Heer Bosch: Daarnaast over de ANPR-camera's. In het plan wordt gerept over uitbreidingen hiervan met nieuwe controlerende functie. Deze camera's zullen een grote hoeveelheid aan data creëren voor het verkeer in de binnenstad. Deze toezichthoudende functie van de camera's om mogelijke overtreders binnen de emissiezone te detecteren, zien we als positief. Echter zijn er wel veel voorbeelden te noemen waarin een grote database niet op de juiste manier is gebruikt in de geschiedenis. Wij zien dan ook een gevaar in van mogelijk gebruiken van deze data voor andere zaken dan het oorspronkelijke doel. Daarom zouden we graag aan de wethouder willen vragen of een verandering in het gebruik van deze data van het ANPR-systeem ten allen tijde eerst aan de Raad zal worden voorgelegd.

00:31:00

De Heer Bosch: Al met al zijn blij met de toekomstplannen voor de stadslogistiek. Het plan past uitstekend in de toekomstbestendige en duurzame visie die studentenstad heeft voor deze prachtige binnenstad. Dank u wel.

00:31:10

Voorzitter: Meneer Bosch u heeft een vraag van De Heer Leemhuis van GroenLinks.

00:31:10

De Heer Leemhuis: Dank u wel Voorzitter. Het is een terecht punt wat De Heer Bos maakt over de privacyaspecten van zulke camera's. Maar is het niet zo dat al dit soort plannen, dit soort gebruik van camera's, altijd moet worden voorgelegd aan de Autoriteit Persoonsgegevens? Dus ook wijzigingen zullen dat natuurlijk gewoon moeten gebeuren.

00:31:33

Voorzitter: De Heer Bosch.

00:31:35

De Heer Bosch: U zegt eigenlijk met andere woorden dat mijn vraag overbodig is. Ik hoop het ook. Dus dan hoor ik dat zo van de wethouder. Dank u wel.

00:31:41

Voorzitter: Dank u. Mevrouw Moorlag namens de ChristenUnie.

00:31:46

Mevrouw Moorlag: Ja, dank u voorzitter. Toen ik vanochtend naar de Radesingel fietste, werden de stukken die voor ons liggen weer eens levend. Ik fietste de grachten binnen en kwam een cargo bike tegen die pakketjes aan het bezorgen was in de Visserstraat. Een goed teken dacht ik. We zijn op weg richting een emissievrije binnenstad. Echter, toen ik de bocht om reed werd me weer duidelijk waarom dit beleidsstuk nu voor ons ligt. Er valt nog een hoop te winnen. De oude Kijk in 't Jatstraat stond zo vol met vrachtwagens dat de fietsers er amper langs konden. Een grote opgave waarin we volgens de ChristenUnie erg goed op weg zijn. We willen dan een compliment geven aan het college, gezien de vorderingen die hierin gemaakt worden en over de plannen die voor ons liggen en de ambities die daarin staan. Wel willen we het college vragen de uitbreiding van het venstertijdengebied te doen in goede samenwerking met ondernemers die hierbinnen vallen en samen te kijken naar oplossingen.

00:32:41

Mevrouw Moorlag: De ChristenUnie vindt het erg goed om te zien dat de gemeente niet alleen aandacht heeft voor bevoorrading van de binnenstad, maar dat er ook gekeken wordt naar de logistiek in de woongebieden. We vinden het een goede zaak dat stadslogistiek vooraf wordt meegenomen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen. We zien ook dat er binnen de oude wijken aandacht is voor duurzame logistieke concepten. En we wil het college aanmoedigen hiermee door te gaan en we worden ook graag op de hoogte gehouden van verdere ontwikkelingen.

00:33:08

Voorzitter: Dank u wel. Ja, dat mag meneer van Niejenhuis. Gaat u gang.

00:33:10

De Heer van Niejenhuis: Dank u wel Voorzitter. Hoe kijkt u aan tegen de kleine ondernemers? Het punt wat PvdA heeft ingebracht. Moet die emissievrije voertuigen straks voor iedereen gaan gelden, vindt u? Of zijn er uitzonderingen op mogelijk?

00:33:24

Voorzitter: Moorlag.

00:33:26

Mevrouw Moorlag: We zijn erg benieuwd wat deze gesprekken gaan opleveren en we zullen graag ook hierin meedenken en beslissen uiteindelijk wat dan het meest wijs is.

00:33:39

Voorzitter: De Heer Ram namens de PVV.

00:33:44

De Heer Ram: Dank u wel Voorzitter. De PVV wil natuurlijk een veilige en schone binnenstad, maar vraagt zich wel af of deze doelstellingen haalbaar zijn. Biomassa's die elf keer zo

vervuilend zijn als het verkeer met een bereik over de hele gemeente of fijnstof door banden en remmen blijven een probleem. Dit plan zorgt er juist voor dat er meer logistieke bewegingen komen. Door deze selectiviteit vervangt dit college het ene probleem door het andere probleem. Wat wordt er nou opgelost? En maakt dit plan niet juist de binnenstad nog onaantrekkelijker?

00:34:20

De Heer Ram: Bij de entrees worden allerlei camera's geplaatst om de handhaving van illegaal inrijden te voorkomen. Maar gaat de gemeente nu werkelijk alle burgers controleren? En is het echt wenselijk om burgers en ondernemers als een Big Brother te controleren? Graag een reactie van dit college.

00:34:40

De Heer Ram: Het college heeft als voorstel om slimme oplossingen voor bevoorradersbehoefte en bevoorradersverkeer zonder negatieve gevolgen voor het ondernemingsklimaat te verzinnen. Deze mentaliteit van neutraliteit, om het zo maar te kenmerken, getuigt niet van heel veel optimisme. De PVV zou juist pleiten voor een minder negatieve houding van dit college, een mentaliteitsverandering. Als je nou toch voor een transitie bent, van welke aard dan ook, zou het uitgangspunt moeten zijn dat het positief moet zijn voor alle partijen. Burgers en ondernemers. Zoals bijvoorbeeld bij de energietransitie zou het niet energieneutraal moeten zijn, maar energiepositief.

00:35:23

Voorzitter: Meneer Ram u heeft een vraag van De Heer Rustebiel namens D66.

00:35:26

De Heer Rustebiel: Dank u wel Voorzitter. Bent u nu zelf niet heel erg negatief over innovatief vermogen van ondernemers en de manier waarop ze zich aan kunnen passen aan veranderende omstandigheden? Dat is juist de kern van ondernemerschap.

00:35:38

Voorzitter: De Heer Ram.

00:35:40

De Heer Ram: We bespreken nu een plan van dit college. Het college zou nou juist de ondernemers moeten faciliteren om hun werk beter te doen. De PVV pleit dan ook voor speciale parkeerplaatsen voor ondernemers. Of kijken om als voorwaarde op te nemen dat een logistieke verandering altijd tot een verbetering moet leiden van ondernemersklimaat en verbetering van het businessmodel. Daar zou het college op moeten inzetten. Deze houding van wat nu uit dit stuk blijkt, is wat ons betreft behoorlijk negatief.

00:36:20

Voorzitter: Mevrouw De Wrede heeft nog een vraag voor u.

00:36:22

De Heer Ram: Ik heb in mijn beantwoorden eigenlijk mijn hele betoog gedaan, dus dank u wel.

00:36:27

Voorzitter: Uitstekend. U wilt het woord, mevrouw De Wrede. U heeft daarvoor nog één minuut.

00:36:32

Mevrouw De Wrede: Dank u Voorzitter. Dan slechts één punt. Wij vinden de intenties van het college zoals die in het stuk naar voren komen mooi. Daar staan wij ook achter. Er is één ding waar we problemen mee hebben en dat is de handhaving met behulp van de camera's. Wij vinden dat de privacy daar echter veel te veel in het geding is. Daar hebben we grote problemen mee. De gemeente wil ook dingen gaan doen met al die data die op die manier worden verzameld. Voor mijn gevoel is dit toch ook een beetje de commercie die lekker inspeelt op het vergaren van al die data. Ze liggen continu op straat, dat is duidelijk. Wij hebben daar problemen mee. Graag een reactie van het college, of dit nou echt niet anders kan.

00:37:21

Voorzitter: Wel mevrouw De Wrede. Wie van de commissie nog? De Heer Brandenburg namens de SP.

00:37:26

De Heer Brandenburg: Voorzitter heel kort hoor. Er is al een hele hoop gezegd en mijn fractie kan in grote lijnen dit plan best wel steunen. We zien ook wel de bezwaren waar ook de inspreker op richt. Dat krijg je natuurlijk altijd als je veranderingen niet zelf kunt afdwingen, maar van externe partijen afhankelijk bent. Daarom ziet mijn fractie wel wat in die in die hubs met bijvoorbeeld een gemeentelijk wagenpark wat de binnenstad in kan rijden. Met goede banen voor mensen die nu moeilijk aan de bak komen. Dan kan het bedrijfsleven volgens mij een prima bijdrage aan leveren zodat dit zero emissie klimaatbeleid ook eens hand in hand gaat met echte vooruitgang voor onze inwoners. Dus sociaal beleid en klimaatbeleid hand in hand. Volgens mij een mooie uitdaging. Ben benieuwd hoe het college daar naar kijkt.

00:38:12

Voorzitter: Dank u wel. Nog iemand namens de commissie die het woord wil voeren? Dat is niet het geval. Dan komen we bij de beantwoording en daarvan zou ik ook zeggen, de technische vragen beantwoord u als u ze kunt en wilt en anders laten liggen. De Heer Broeksma.

00:38:28

De Heer Broeksma: Dank u wel. Voorzitter. Inderdaad de conceptvisie is zero emissie stadslogistiek. Een gevolg van een afspraak uit een klimaatakkoord. Zoals ook gememoreerd is dat lang geleden deze ambitie uitgesproken. Dat klopt. Iedereen die zegt er verandert ook wat. Dat klopt ook inderdaad. Er verandert ook wat. Ik ga wat in op de vragen die gesteld zijn. Er wordt gevraagd op de bepaalde groepen beroepen, glazenwassers specifiek genoemd en andere groepen, marktkooplieden. Moeten die nu ook allemaal? We werken nog een ontheffingenbeleid uit. Het zou kunnen dat voor bepaalde groepen de maatregelen onevenredig zwaar zijn. Voor marktkooplieden wordt er landelijke naar gekeken hoe dat aangepakt moet worden. En dat ontheffingenbeleid dat we uitwerken, daar een plek voor zal zijn.

00:39:25

De Heer Broeksma: VVD. Blij met het plan. Transport Hubs? Ja, die zijn er. Die werken ook al. U ziet mij af en toe op Twitter zo eentje openen. Die zijn er en het mooie daarvan is ook dat

daarmee ook groepage mogelijk is. Als de logistieke termen bij transporten naar ongeveer dezelfde plekken gegroepeerd worden, waardoor minder vervoersbewegingen nodig zijn. En als dat met de elektrische bussen gaat, zoals bij SimplyMile of met cargobikes van andere ondernemingen, is dat ook nog eens een keer zero emissie.

00:40:02

De Heer Broeksma: Er is gevraagd naar de venstertijden. Die zijn op dit moment van vijf tot twaalf. Uitgebreid van vijf naar elf. Van vijf uur 's morgens tot elf uur 's morgens, naar twaalf uur, in verband met de aanpak Ring Zuid. Bij die venstertijden de suggestie om de venstertijden van acht tot negen daarbij uit te sluiten. We herkennen het ook. De drukte die er dan is. Eigenlijk is die suggestie vrij snel afgefallen, omdat dat niet goed te handhaven is. De wens die daaronder ligt, is de drukke momenten in de stad. Dat is eigenlijk de reden waarom we die hele stadslogistiek zo willen aanpakken. Waarom we willen concentreren 's morgens. Omdat onze binnenstad nou eenmaal niet gedesigned is op veel vrachtwagens in die smalle straten. Daar is in de middeleeuwen destijds niet aan gedacht en dat betekent dat de combinatie met de vele fietsers en de vele bewoners en de vele mensen die hier vooral 's middags rondlopen in de stad, die van de leefbaarheid in de stad willen genieten op een gezonde manier, dat die die vooral in de middag plaatsvindt. Zodat het transport, de logistiek vooral in de ochtend plaats moet vinden. De middag venstertijden zijn om die reden onlangs afgeschaft.

00:41:23

De Heer Broeksma: Numberplate recognition. Dat is essentieel voor handhaving. De kentekens registreren. Het mooie van het venstertijdengebied zoals we dat voorstellen, is dat het met veertien, vijftien bruggen en toegangswegen ben je eigenlijk klaar. Betekent dat ook relatief goed te doen is. Het is goed te doen, maar relatief eenvoudig of goedkoop om zeg maar honderd procent handhaving te realiseren. Die ANPR-camera's zijn gekoppeld aan de bestanden van het RDW. Ook de ontheffingen of de auto's die ontheffing hebben, zijn ook gekoppeld aan de database. Dat is niet eenvoudige software waar we nu mee experimenteren. Een aantal camera's hangen er in de Brugstraat. U weet het. We gaan ook in een pilot uitvoering de oude Kijk in 't Jatstraat. Niet per se met die ontheffingen, maar wel met de manier waarop die logistiek plaats kan vinden. Die camera's zijn essentieel. Dat is ook wat het Rijk voorschrijft. De gegevens voldoen aan alle privacywetgevingen die er is. Autoriteit Persoonsgegevens. AVG. Alles voldoet daaraan. Dus die data wordt ook vernietigd, na enkele dagen al. Tenzij je een overtreding maakt, dan wordt het om juridische redenen vijf jaar bewaard voor het doel waarvoor het verzameld is.

00:42:46

Voorzitter: Mevrouw de Wrede heeft een vraag.

00:42:49

Mevrouw De Wrede: Dank u wel Voorzitter. Alles voldoet aan de wetgeving en blabla. Dat geldt natuurlijk voor een heleboel dingen. Maar bij al die processen geldt nu eenmaal, er gaat altijd wel ergens iets mis. Dit zijn data, maar daar moet toch wel eens wat worden verstuurd. Het is hier en daar toch ook mensenwerk. Vaak liggen die data toch op straat. En ik snap wel dat u ook te maken heeft met Rijkswetgeving. Maar als je nou eens even een beetje boven die materie gaat hangen, dan hebben we hier dus te maken met plannen die we willen doorvoeren door middel van een continue monitoring van het verkeer, het

vastleggen door middel van camera's. Wie erin rijdt, wie eruit rijdt. Om daar wat mee te gaan doen. Ik vind het bijna beangstigend, eerlijk gezegd.

00:43:49

Voorzitter: Mevrouw de Wrede. Het is natuurlijk niet de bedoeling als ik zeg dat u nog een minuut heeft, dat u dan vervolgens in de interruptie nog een minuut pakt.

00:43:55

Mevrouw De Wrede: Excuus.

00:43:55

Voorzitter: Stelt u de vraag die u wilt vragen.

00:43:57

Mevrouw De Wrede: Bent u het met mij eens dat dit toch in principe niet is wat we in dit land zouden moeten willen? Dat we gaan handhaven door middel van het vastleggen van data?

00:44:07

Voorzitter: Helder. De wethouder.

00:44:09

De –heer Broeksma: Het is wel ons voorstel. De wetgeving in Nederland is ook streng als het gaat over de privacy en de gevoeligheid van data. De kwesties die u noemt zijn volledig bekend. ~ Wijzelf die die data verzamelen en daarmee ook de handhaving willen vormgeven. Wij voldoen aan al die eisen. Ik snap uw ongemak. Juist om die reden voldoen wij aan de wetgeving die de AVG en de Autoriteit Persoonsgegevens op dat punt vereist.

00:44:55

De –heer Broeksma: Er wordt ook gereageerd. Er zijn de insprekers van Evofenedex en ook de brief die u ontvangen heeft van Koninklijke Horeca Nederland. Een aantal van u vraagt daar aandacht voor. Met alle partijen zijn wij in gesprek. Er is een klankbordgroep en u weet ook wie daarin staan. Sinds kort de Groningen Cityclub, VNO-NCW, ambulante handel, transport Nederland, horeca. Ook de bewoners, waar De Heer Staijen aandacht voor vraagt, zijn sinds kort ook daarbij betrokken, omdat zij natuurlijk ook belang hebben bij het verkeer in de binnenstad waar zij wonen. Terechte aandachtspunten die aangegeven worden. Daarom zijn we ook in gesprek met alle partijen om voor die aandachtspunten oplossingen te vinden. We willen natuurlijk helemaal niet dat er horecazaken zouden omvallen of dat bedrijven in moeilijkheden komen. Er gaat wel iets veranderen. Dat betekent wel dat er aandacht nodig is. Die aandacht geven wij ook. We ondersteunen ook de ontwikkeling van hubs. We ondersteunen ook andere zaken. We zijn bezig met een pilot in samenspraak met de ondernemers in de oude Kijken in 't Jatstraat. Een straat die echt qua karakter de afgelopen jaren veranderd is. Met veel zaken en veel winkels. Een smal straatje waar we kijken wat de venstertijden betekenen. Welke oplossingen er mogelijk zijn om de bevoorrading van de vele winkels daar toch op een goede manier te laten verlopen. Ook horecazaken en ook andere zaken die zich daarin bevinden.

00:46:26

De –heer Broeksma: Zal ik ook een reactie op de vraag die het CDA stelt. Zal dit allemaal wel lukken? Ja. Ik antwoord daar ook weer ja op. Omdat we in gesprek zijn. We zijn niet de enige

gemeente die dit doen. Landelijke experimenten of experimenten in andere steden waar we bij aanhaken. Om een voorbeeld te geven, de ambtenaren die nu dit stuk voornamelijk hebben opgesteld die zitten nu bij een conferentie in Zweden, om ook te kijken hoe in andere landen deze logistiek op een goede manier kan gaan. Wij kijken ook naar gebieden om ons heen. Wij stemmen af met onze stadslogistiek en de plannen die we hebben met de grote steden. Landelijk, maar ook met Leeuwarden en Assen hier in de buurt. Omdat het effect kan zijn dat er elders de logistieke groter wordt. Dat zou ook in onze stad zelf kunnen zijn, want het venstertijdengebied is eigenlijk alleen maar. Maar goed, in een groot gebied. De binnenstad met de Westershaven. Dat betekent ook dat andere wijken van de stad daar geen venstertijdengebied geldt en die daar misschien ook effecten kunnen optreden. Ik wijs je erop dat ook nu al venstertijden gelden. Die uitbreiding van het venstertijdengebied in het gebied binnenstad geeft ook een level playing field voor alle ondernemers die daar zijn.

00:47:46

Voorzitter: De Heer Ubbens.

00:47:46

De Heer Ubbens: Kan ik dan concluderen dat een aantal zaken nog verder wordt onderzocht? Omdat we nog niet precies weten hoe die effecten precies optreden als in 2025 echt tot uw beleid volledig over gaan?

00:48:00

Voorzitter: De Heer Broeksma.

00:48:00

De Heer Broeksma: Dat is zonder meer het geval. We onderzoeken allerlei zaken. Ik heb het ontheffingen beleid genoemd, maar ook de praktische uitwerking van een aantal thema's.

00:48:09

De Heer Broeksma: Volgens mij heb ik alle vragen die ik kan beantwoorden hier beantwoord. Mochten er nog technische vragen over zijn, dan nodig ik u uit om die via de gebruikelijke weg te stellen. Dank u wel.

00:48:21

Voorzitter: Ik zie in ieder geval De Heer van de Pol nog, De Heer Brandenburg en ook De Heer... Nee, niet De Heer. En ook De Heer Leemhuis nog. Begin ik bij De Heer Brandenburg.

00:48:35

De Heer Brandenburg: Ik vroeg me af hoe het college keek naar die stad hubs en hoe ze die verder in wil richten? Of het bedrijfsleven dat moet doen, in de ogen van dit college, of dat de stad daar een grote rol in kan spelen?

00:48:50

Voorzitter: De wethouder.

00:48:51 *heer Broeksma:* Als het gaat om ons eigen vervoer. De gemeente ook als logistiek fenomeen gaan we zo snel mogelijk naar de zero emissie toe. U weet dat betalende vrachtwagens ons eigen wagenpark doen. We zien voor onszelf een rol in het realiseren van logistieke hubs, om samen met ondernemers vorm te geven aan bijvoorbeeld het concept van groepage. Hubs aan de randen van de stad, zodat je dan de last mile zero emissie kan doen. Wij achten onszelf niet een logistieke ondernemer, dus wij gaan niet zelf de logistiek

ter hand nemen. We ondersteunen het, we stimuleren het, we faciliteren het, maar we doen het niet zelf.

00:49:30

Voorzitter: De Heer van de Pol namens VVD.

00:49:33

De Heer van de Pol: Dank u wel Voorzitter. We zijn het met het college eens dat het waarschijnlijk onwenselijk is om de venstertijden uit te breiden naar de middag. Maar we zijn wel benieuwd naar de mogelijkheden voor de avond. Wat bijvoorbeeld vooral voor de horeca zeer nuttig kan zijn.

00:49:53

Voorzitter: De wethouder.

00:49:55 *heer Broeksma:* Wij willen de bevoorrading concentreren in de ochtend. De brief van de Koninklijke Horeca Nederland rept ook over de specifieke problematiek van horeca. Dat gaat over koeling. Dat gaat over versproducten. Dat gaat over andere zaken. Dat zou misschien juist in de avond kunnen. Misschien ook net op de momenten waarop de horeca open is. Dus die combinatie, de piekmomenten van restaurants enzovoort, die combinatie ideaal is is niet de vraag. Wij willen dat juist in de ochtend concentreren. Mocht het nodig zijn om daar ontheffingen voor te verlenen voor bepaalde groepen ondernemers. We zijn in gesprek met de Koninklijke Horeca Nederland, Evofenedex en andere. Dan is dat een mogelijkheid. Maar in principe zijn die venstertijden in de ochtend.

00:50:38

Voorzitter: De Heer Leemhuis. U had nog een vraag.

00:50:44

De Heer Leemhuis: Ja, ik was in tussentijd intensief bezig andere dingen uit te leggen. Ik had een vraag gesteld over de mogelijkheid om die camera's al op die plekken waar het al toegang tot de stad is misschien vervroegd in te voeren. Dat kan ook gewoon meegenomen worden. Maar ik had geen reactie op gekregen.

00:51:05

Voorzitter: De wethouder.

00:51:05

De –heer Broeksma: Nee, dat klopt. Eén van de notities die buiten mijn gezichtsveld was gevallen. Die camera's willen we gebruiken vanaf 2022. Tegelijkertijd met het verruimen van het venstertijdengebied. Maar we hebben tijd nodig voor die aanbesteding. Daar ben je misschien wel een jaar verder. Dat zou het iets naar voren halen. Wij denken dat 2022 het moment gaat worden. Ik snap uw gedachte. Op sommige plekken hangen al camera's, juist om te experimenteren. Om die pilot vorm te kunnen geven. Maar camera's vanaf 2022.

00:51:41

Voorzitter: Toch nog meneer Ram?

00:51:43

De Heer Ram: Nee, ik heb nog een aantal vragen gesteld. Ik hoop dat de wethouder nog komt. Even een aanvulling op wat een collega aan de overkant zegt over de horeca. Als de

horeca in de ochtend wordt bevoorraad, dan hebben deze mensen toch een werktijd van acht uur 's ochtends tot tien uur 's avonds? Dat lijkt me toch helemaal onwenselijk? Daar moet toch ook het college over nadenken over dit soort praktijken?

00:52:16

De –heer Broeksma: Ja Voorzitter, daar denken we over na en daarover zijn we in gesprek met de partijen die het betreft. Dat is niet alleen de horeca, maar ook andere. Marktkoopliden heb ik u genoemd, glazenwassers werd genoemd. Andere waarvoor dat mogelijk is. Waarvoor te overwegen valt om daar uitzonderingen voor te maken met het ontheffingenbeleid. Ik meen wel geantwoord te hebben op de vragen. Meer logisiteke bewegingen. Ik meen dat ik daarop geantwoord heb door te zeggen dat het niet per se het geval hoeft te zijn. Via die hubs zou je transportwegen kunnen groeperen. De groepage, dat zou via die hubs kunnen, waardoor het aantal logistieke bewegingen niet per se groter hoeft te worden. Het controleren, die handhaving, dat is een thema. U had het over controleren van iedereen die de binnenstad inrijdt. Dat is ook het kenmerk van die ANPR-systematiek. Dat gaan we doen als element van de handhaving. Ja, dat klopt.

00:53:14

Voorzitter: De Heer Ram dan nog voor de laatste keer.

00:53:16

De Heer Ram: Dat punt vinden wij zeer onwenselijk. Ik had ook nog een vraag gesteld over dat het collega juist een verbetering van het ondernemersklimaat als uitgangspunt moet nemen met zo'n beleidsstuk. Hoe kijkt het college hier tegenaan?

00:53:35

De –heer Broeksma: Wij koersen op een verbetering van het klimaat van Groningen als geheel. Dat heeft het leefklimaat voor de bewoners, voor de vele mensen die daar wonen, recreëren, fietsen en mobiel zijn. Dat is daar onderdeel van. Het ondernemersklimaat hoort daarbij. Daarom zijn we ook in gesprek met de ondernemers om te kijken wat dit voor hen betekent. Of zeg maar een win winsituatie te krijgen, zodat het leefklimaat in de binnenstad van Groningen, de mooiste stad van Noord-Nederland, op een prettige manier verbetert. Daar hoort dus bij dat we ook op een terrasje kunnen zitten om die kop koffie te drinken. Dat betekent ook dat die horeca bevoorraad moet worden. Dus dat is een complex van factoren wat bij elkaar hoort. En wij willen dus inderdaad het klimaat in Groningen verbeteren. En daar hoort het ondernemersklimaat bij. Daar hoort het leefklimaat bij. Daar hoort het herwinnen van de openbare ruimte bij. Daar horen allerlei aspecten bij. En die ziet u ook in dit stuk terug.

00:54:30

Voorzitter: Zeg maar gerust van Nederland. Kijk ik rond in de commissie. Wat we met deze brief gaan doen? De Heer van Niejenhuis heeft nog een vraag. Wil hierop reageren. Mevrouw de Wrede ook.

00:54:44

De Heer van Niejenhuis: Wij willen graag een motie indienen. En wat input geven voor het ontheffingenbeleid. Of andere manieren om ondernemers tegemoet te komen.

00:54:55

Voorzitter: En mevrouw de Wrede.

00:54:57

Mevrouw De Wrede: Wij zullen een motie indienen over de camera's.

00:55:01

Voorzitter: Dank u wel. En De Heer Ram.

00:55:05

De Heer Ram: Wij overwegen een motie over het ondernemersklimaat.

00:55:10

Voorzitter: Dank u wel voor deze transparantie. Dan gaan we dat in ieder geval als één minuut agenderen en doorgeleiden naar de volgende raadsvergadering.

B3 Stand van zaken financiën Warmtestad 2019 en 2020 (collegebrief 26-2-2020) (95297-2020) en Beantwoording vragen D66, PvdA ex art 38 Rvo Tarievenbeleid Warmtestad (collegebrief 11-3-2020) (119281-2020)

00:55:22

Voorzitter: Dan komen we bij agendapunt B drie. Dat is de stand van zaken van de financiën van Warmtestad van 2019 en 2020. De Stadspartij, de VVD, de SP en GroenLinks hebben dit stuk geagendeerd. Daarvan heeft GroenLinks nog anderhalve minuut spreektijd over. Verder heeft de Partij van de Arbeid nog één minuutje over. De PVV, nog anderhalve minuut. En zoals ik zei, Mevrouw de Wrede door haar tijd heen. Maar we gaan even zien hoe dat loopt en hoe streng ik moet zijn.

00:55:56

Voorzitter: We hebben ook een inspreker en dat is De Heer Janse namens Stichting De Boomridders. Die had ik nog niet gezien. Dus. Nee, we gaan naar... Meneer Ubbens mag zelf wel even wachten, maar wij gaan wel door. Wie van de commissie mag ik dan het woord geven? Eén van de mensen die het geagendeerd heeft wellicht. De Heer Staijen namens de Stadspartij?

00:56:23

De Heer Staijen: Dank u wel Voorzitter. De kost gaat voor de baat uit. En de burger is nu blij met een zachte winter, want dan is die minder geld kwijt voor zijn warmte. En Warmtestad heeft nou juist een koude winter nodig om voldoende omzet te behalen. Dus die twee bijten elkaar een beetje. Voorzitter, de aanloop verliezen van Warmtenet Noordwest zijn aanzienlijk groter dan begroot. Hetzelfde wordt nog verwacht voor 2020. Verder durven we niet te kijken. Financiële buffers zijn op dit moment toereikend, maar die risico buffers zijn niet onuitputtelijk. Dan komt natuurlijk de keuze tussen een kapitaalinjectie, van de gemeente waarschijnlijk, of hogere tarieven. En Voorzitter, er is toch een harde toezegging dat die tarieven laag zullen blijven? Dus ruim onder het maximum dat de *ACM* toestaat. Althans, dat meen ik mij te herinneren.

00:57:16

De Heer Staijen: Wie krijgt al die warmte, Voorzitter? Warmtestad richt zich exclusief op levering via collectieve systemen van minimaal twintig wooneenheden. Dat levert het hoogste rendement op, dat begrijp wij ook. Maar het doel, volgens mij, van een publiek nutsbedrijf, wat Warmtestad toch is, is toch om iedereen te bedienen? Zonder onderscheid te maken in wat voor huis jij toevallig woont. Nu schijnt er een subsidie aangevraagd te zijn om misschien op den duur ook particulier woningbezit te kunnen aansluiten. De Stadspartij,

Voorzitter, vindt dat er gelijke mogelijkheden moeten zijn voor iedereen. Onafhankelijk van subsidies. Als je daarna wat van geld terug kan krijgen, mooi. Maar het moet onafhankelijk zijn van wel of niet krijgen van subsidie. En dus geen onderscheid maken tussen bewoners die er wel allemaal bij mogen dragen in de kosten en risico's via hun belasting. Dat was hem eigenlijk.

00:58:10

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jacobs namens de VVD.

00:58:14

Mevrouw Jacobs: Dank u wel Voorzitter. Bij het geven van krediet aan Warmtestad hebben wij ons als fractie al kritisch uitgelaten over deze plannen. Er is één aanbieder die de warmte aan zal bieden aan de inwoners van met name de noordelijke wijken in de stad. Die worden aangesloten op een warmtenet van Warmtestad. De enige aandeelhouder van Warmtestad is de gemeente Groningen. Dus wie is straks degene die de portemonnee kan trekken bij de tekorten van Warmtestad? Juist ja, de gemeente die toch al niet zwemt in het geld. Wij als VVD-fractie vinden dat we ons als gemeente beter kunnen richten op onze kerntaken en dat de energietransitie een samenwerking zou moeten zijn van marktpartijen en als het nodig is kennisinstellingen. Waarom zou je als gemeente alles zelf doen en ook de risico's zelf dragen?

00:58:53

Voorzitter: De Heer Brandenburg heeft een vraag voor u.

00:58:55

De Heer Brandenburg: Als er nou een marktpartij zo'n energiebedrijf heeft en die heeft een tekort financieel. Wie denkt u dan dat vervolgens die tekorten mag opvangen?

00:59:06

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

00:59:06

Mevrouw Jacobs: Niet de gemeente Groningen.

00:59:07

Voorzitter: De Heer Brandenburg nog een keer.

00:59:08

De Heer Brandenburg: Maar mag ik daar dan uit concluderen dat degene die de warmte krijgt die kosten oplost? Want het bedrijf gaat het ook niet bij passen.

00:59:16

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

00:59:16

Mevrouw Jacobs: Nee, dat klopt. Met andere woorden worden de kosten toch geleverd tegen een bedrag wat in ieder geval te laag is. Nu betalen alle inwoners, ook de inwoners die niet klant zijn van Warmtestad. Waarom zouden wij als gemeente dit zelf doen en ook alle risico's zelf dragen? Zeker nu, als de aanloopkosten toch zeer fors verschillen. We hebben twee vragen. Kan het college aangeven dat de veel hogere aanloopkosten op termijn ook weer worden terugverdiend? Mogelijk door tariefstelling aan te passen. En mijn tweede

vraag. Graag een toelichting van de wethouder of het mogelijk is om marktpartijen te betrekken bij Warmtestad om de financiële risico's te spreiden.

00:59:55

Voorzitter: De Heer van der Glas heeft nog een vraag voor u.

00:59:56

De Heer van der Glas: Dank u wel Voorzitter. Voorzitter, ik zou graag van Mevrouw Jacobs willen-

00:00:00

De heer van der Glas: Het is uw partij die in de vorige periode een motie heeft ingediend om op zoek te gaan naar dat soort partijen. De conclusie van het college was daar toen van, er zijn geen partijen die willen participeren. Dat is dan toch vragen naar een doodlopende weg of niet?

00:00:18

Mevrouw Jacobs: Dat weet ik niet, want soms verandert het tij, en verandert ook de belangstelling. Dus dat was toen niet zo. De vraag is of je nu in een veranderende situatie, waarbij blijkt dat je toch misschien niet de beste partij bent om dit uit te voeren. Of je dan toch op zoek moet gaan naar een andere partij? Ik weet het niet, maar misschien heeft u een glazen bol die antwoord geeft. Ik zou graag van het college willen weten, ja van een glazen bol Henk. Ik zou graag van het college willen weten of ze op zoek willen gaan naar marktpartijen.

00:00:42

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:00:42

De Heer: Brandenburg: Ja toch even aan een soort moreel vraagje dan aan de VVD. Want dit gebeurt natuurlijk vaker he. Dan verwachten liberalen, dat de gemeente of de overheid een eerste grootste investeringen doet. En als die gedaan zijn met gemeenschapsgeld, dan betrekken we een marktpartij die de winst erop mag maken. Vindt de VVD nou echt dat de gemeente Groningen dat moet doen?

00:00:42

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

00:01:05

Mevrouw: Jacobs: Nee, maar ik weet niet wat de morele vraag is. Ik denk ook niet dat wij in eerste instantie vinden dat een overheid altijd de grootste investering moet doen. Ik weet niet of u daar, of u dat vindt? Maar ik denk niet dat dat mijn liberale uitgangspunt is.

00:01:20

Voorzitter: Mag ik dan de heer Brandenburg voor zijn woordvoering het woord geven?

00:01:27

De Heer: Brandenburg: Wil ik wel doen hoor voorzitter. Ik heb namelijk niet zo heel veel. Want er is al wel het één en ander gezegd. En natuurlijk is er een extra financieel tekort en probleem waar we met z'n allen scherp op moet zijn en wat we moeten weten. Maar ja, mijn fractie vindt de oorzaken en de gevolgen van zo'n tekort toch interessanter. Want hoe wordt er bijvoorbeeld omgegaan met die vertraagde oplevering van bouwprojecten, zodat

er minder klanten aangesloten kunnen worden. Die nu dit, of voor een groot deel, dit tekort verklaren. Want wij hebben hier toch last van als gemeente. Worden die kosten bijvoorbeeld ook doorberekend aan die projectontwikkelaars die langzamer zijn met het opleveren van hun projecten. En daarnaast wat betekent dat voor de toekomstige projecten? Bijvoorbeeld voor Vinkhuizen. Komen de aansluitingen die daar moeten gaan plaatsvinden in het gevaar door dit tekort? En ook hoe zit het met de toekomstige kosten van de warmte. Want het college geeft ook aan dat de Warmte Stad een sociale doelstelling heeft. En dat die belangrijker is dan de financiële doelstelling. Daar is op zich mijn fractie hart het grondig mee eens. Dat is het voordeel van een nutsvoorziening. Maar kan het college ook blijven garanderen dat we in de toekomst warmte voor een schappelijke prijs gaan leveren. Ja en dan laat ik het daar wel bij.

00:02:43

Voorzitter: De heer Rustebiel, namens D66.

00:02:46

De Heer: Rustebiel: Ja dank u wel voorzitter. Ja onze gemeenteraad heeft ambitie om snel energieneutraal te worden. En daarbij een koploperspositie in te nemen. Daarom daagden wij in 2015 ook private partijen uit om bij te dragen aan onze rampenplannen. Maar dat is helaas niet gelukt. Over de financiële risico's van het ondernemen met belastinggeld hebben we het vandaag. Maar D66 kijkt naar de belangrijkste maatschappelijke kaders, namelijk betaalbaarheid en duurzaamheid. Ik ga mijn woordvoering in twee delen doen. Ik ga eerst wat zeggen over het warmtenet en dan wat over de WKO's naar aanleiding van onze schriftelijke vragen. Om het warmtenet op termijn financieel te laten renderen, heeft het belang bij uitbreiding. Meer aansluitingen zodat de kosten gedeeld kunnen worden en daardoor de lasten gedrukt. Wij vinden dat wel spannend omdat wij nog geen honderd procent zekerheid hebben over de duurzame bronnen. Wat gebeurt er nou als wij het warmtenet uitbreiden naar Vinkhuizen en een datacenter waar we op aangesloten zijn gaat failliet, vertrekt naar een andere stad. Waar blijven wij dan met onze warmte voor de Groningse inwoners? Of moeten we dan alsnog die biomassacentrale bouwen? Graag een reactie van het college. Ja, dan de antwoorden op onze vragen over de WKO's, waarbij het college zegt dat de tariefstijging te maken heeft met de prijs van de ACM. Maar de ACM stelt alleen maar een maximumtarief vast. Maar waarom kiest Waterstad er dan voor om het maximumtarief te volgen? Dat is een keuze die je als warmte aanbieder kunt maken, maar een aantal commerciële aanbieders maakt die keuze niet, om die maximumtarieven te verhogen. En uit de antwoorden halen wij niet van, waarom is die keuze nou gemaakt. Daarnaast kan een aantal bewoners echt aantoonbaar maken, dat ze veel meer energie verbruiken of energiekosten hebben dan in een eerdere woning. Vaak gasgestookt. Dat komt doordat een referentie bij het ~ principe, is een gemiddelde woning. Maar als jij uit een heel duurzaam gasgestookt appartement komt en je gaat naar een duurzaam appartement met een WKO, ja dan kan jij niet zo'n winst boeken als dat je zou doen als dat je uit die referentie woning komt. En daardoor hebben mensen valse verwachtingen, en kunnen ze vaak de investeringen die zij doen bij de aankoop van hun woning, omdat het duurder is, dat wordt vaak ook beloofd door de makelaar, door de ontwikkelaar en door de projectontwikkelaar. Ja, dat zie je dan niet terug in de rekening door deze vreemde manier van refereren. En ik denk dat het goed zou zijn, als daar meer transparantie over zou zijn.

Wij vinden het ook een beetje vreemd dat het college op één moment zegt van, wij gaan energie armoede aanpakken. Dat is prijzenswaardig, maar toch lijkt het erop dat de energieprijzen die het college zelf vaststelt, behoorlijk fors zijn. Hoe rijmt het college dit met elkaar? En daarnaast willen wij het college vragen om warmtestad te vragen om met coöperatie te inventariseren wat nou de echte knelpunten zijn. Want wij vinden het raar dat wij meerder geluiden uit de stad horen, dat er problemen zijn met die energietarieven. En het college alleen maar met een technisch verhaal komt over dat het wel kan en dat het wel klopt. Waar is de betrokkenheid? Hoe zijn die gesprekken verlopen? Hoe komt het college tot deze conclusie? Wat gaat het college nu doen om te kijken of dit probleem er echt ligt? Een andere risico dat er natuurlijk is, en waar warmtestad en ook het college niks aan kan doen, is dat, het hoge vaste tarief van zestig procent. Dus mensen die zitten echt vast aan een hoog vast tarief. Terwijl als je verduurzaming wilt aanjagen, zou het goed zijn als een flexibeler tarief veel groter is, en het vaste tarief lager. Want als wij nu heel veel woningen op een warmtenet gaan aansluiten, dan kun je daar een duurzame bronnen op aansluiten. Maar doordat het vaste tarief zo hoog is, verdwijnt de trigger juist om te verduurzamen. Dus wij zijn benieuwd of het college ook in Den Haag gesprekken heeft om te kijken of het vaste tarief wat kleiner kan worden. Het is in elk geval inzet van onze fractie in Den Haag, om te kunnen kijken of dat vaste tarief nu weer kleiner kan worden, zodat die verduurzaming voor de bewoners wel gaan renderen.

00:06:21

Voorzitter: Meneer Brandenburg.

00:06:22

De Heer: Brandenburg: Ja, dat vind ik toch moeilijk te begrijpen van deze, want door een flexibel tarief, het flexibele deel groter te maken krijg je een grotere prikkel om te verduurzamen. Maar de warmte die geleverd wordt, wordt toch collectief duurzaam opgewekt. Waarom is die prikkel voor consumenten dan nog nodig?

00:06:41

De Heer: Rustebiel: Nou, als je je woningen isoleert, dan had ik misschien niet verduurzamen moeten noemen, maar als jij je woning isoleert, dan ga jouw energiekosten omlaag. Ongeacht of je op gas zit of op geothermie of op wat voor bron dan ook. Dus ja, dat wordt dan minder interessant om te doen. Dus je hebt nog steeds een warmte lek.

00:06:56

Voorzitter: De heer Ubbens

00:07:01

De Heer:Ubbens: Ja dank voorzitter. Ja kan mij grotendeels aansluiten bij de woordvoering van D66. Als ik het heb over de brief die vandaag nog binnengekomen is, met de beantwoording van de vragen van de PvdA en D66, dan wil ik vooral even stilstaan bij de beantwoording van vraag 6. Dat gaat over de Grunobuurt. En dan zegt het college dat het wel op de hoogte is van de discussie van bewoners met Warmte Stad, over het feit dat er nieuwe appartementen die op de WK aangesloten zijn, zeg maar. Dat die een hogere lasten hebben dan vergelijkbare appartementen die gasgestookt zijn. En dan vervolgens is de reactie, we vinden het toch wel een goede balans tussen de prijs die klanten betalen en de inkomsten die WarmteStad nodig heeft. Maar daarmee ontkennen ze dus niet dat het

gewoon zo is, dat die bewoners die een gasgestookt appartement hebben, gewoon eigenlijk lagere kosten hebben. En dan wordt het toch heel moeilijk om de komende jaren mensen te overtuigen van het feit, dat je toch niet een gasgestookt appartement moet kopen. Want ja, die kosten zijn lager. Wij hebben bijvoorbeeld een aantal gevallen in de Paddepoel wel gezegd, nou, wij gaan onder die tarieven zetten. Dat gaat om warmtenet Noord. Is natuurlijk een iets andere situatie. Maar mensen moeten wel zeg maar een duidelijk verhaal krijgen. Wat ook klopt, en niet op voorhand een appartement kopen met het idee, ik ga lagere kosten krijgen. En dan in werkelijkheid, in ieder geval op dit moment nog, met hogere kosten komen te zitten. Want dat gaat volgende groepen mensen weerhouden om die investeringen te doen. Dus dat wil ik nog toevoegen.

00:08:37

Voorzitter: Dank u wel. De heer van de Glas, namens GroenLinks.

00:08:40

De Heer: Van der Glas: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, we werken aan een CO2 neutraal Groningen. 2035 blijft essentieel en daar hebben we alle partners bij nodig. En dat gebeurt wat GroenLinks betreft met een betaalbare oplossing voor iedereen. Om dit doel te bereiken is WarmteStad een belangrijke speler. Een niet commercieel bedrijf wat warmte levert. Mijn fractie keek op van de financiële cijfers die in de brief van het college stonden. Een tegenvaller van 1,8 miljoen, dat is even slikken. De logische vraag is dan natuurlijk van, waar komt die tegenvaller vandaan? En hadden we dit kunnen weten. Op de eerste vraag heeft het college volgens mijn fractie duidelijk antwoord. Het is wel wrang dat de rode cijfers deels komen door een koude winter die wellicht ten gevolge van de klimaatverandering veroorzaakt is. Warme winter, sorry. Nogmaals, bewijst dat niks doen aan klimaatverandering geld gaat kosten. Vraag twee blijft, hadden we dit kunnen weten? GroenLinks is blij met de aankondiging dat WarmteStad maandelijks gaat rapporteren aan de aandeelhouders. En ik ga ervan uit dat het college dit ook rapporteert aan de raad. Kan de wethouder dit toezeggen? WarmteStad kan de aanloopverliezen opvangen bindende risico buffers. Mijn fractie gaat ervan uit dat de aangekondigde maatregelen voldoende zijn. Wat GroenLinks betreft moet de rekening in ieder geval niet bij de afnemers van warmte en koude komen te liggen. Dank u wel.

00:09:58

Voorzitter: Mevrouw Boogaard namens Partij van de Arbeid.

00:10:00

Mevrouw: Boogaard: Dank u wel. Voor wat betreft de Grunobuurt. Laat ik vooropstellen dat we het verhaal technisch begrijpen. Maar de beantwoording doet ons het, naar ons gevoel, geen recht aan wat de bewoners ervaren. Zij zien zich geconfronteerd met een hoge energierekening, terwijl zij juist in een duurzame woning wonen. Ik kan dan ook heel goed begrijpen dat zij naar hun rekening kijken, en denken hoe is dit mogelijk? En ik kan me ook voorstellen dat de constatering dat dit bedrag binnen de wettelijke maximale tarieven vallen, weinig troost bieden. Net als de mensen die aangesloten worden op WarmteStad, hebben deze mensen in de Grunobuurt geen keuze om over te stappen op een andere leverancier of een andere vorm van energievoorziening. En ook voor deze mensen geldt volgens de PvdA, dat het niet zo kan zijn dat zij meer betalen dan wat zij zouden doen wanneer zij op het gas aangesloten zouden zijn. Dat is niet fair ten opzichte van deze

inwoners, maar het helpt ook niet als het college, net als wij, de hele gemeente wil overtuigen om voor duurzame alternatieven te kiezen. Voorzitter, kan het college toezeggen als grootaandeelhouder die WarmteStad om nogmaals serieus te kijken naar de problemen die aangekaart worden door de bewoners? En te kijken naar de lasten waar zij mee geconfronteerd worden vanuit de basis. Dat zij beter af behoren te zijn, dan wanneer zij op het gas aangesloten zouden zijn. En daarbij dus niet eenzijdig de focus te leggen op landelijke noord bedragen en maximale tarieven. Het gaat er wat ons betreft niet om wat mag, maar om wat we willen en wat we kunnen. Heb ik een vraag over het grote stuk, want ik denk dat het meeste verder al wel op tafel is gekomen. Ook voor de aansluiting op warmtenet, geldt wat ons betreft dat bewoners niet duurder uit mogen zijn in vergelijking met de gasaansluiting. Kan het college dit nog steeds garanderen in het licht van deze tegenvaller. Dank u wel.

00:11:39

Voorzitter: Dank u wel. Wie van de commissie, de heer Mellies namens 100pGroningen.

00:11:43

De Heer:Mellies: Dank u wel voorzitter. We volgen de redentie voor waarom kosten uit de band zijn gesprongen. Maar we keuren wel af dat voor bepaalde zaken klaarblijkelijk onvoldoende rekening is gehouden. Naast de ironie dat klimaatverandering zoveel minder vraag naar het product, dat het tegengaat. Ja, daar gaan we weer. Zien we ook dat er een tegenvaller is, door de hogere kosten voor inkoop van energie. Ging het eigenlijk sowieso al uit van stijgende prijzen. We begrijpen dat zakelijke tarieven anders werken. Maar volgens ons kan geen enkele consument hier heugen dat de prijzen ooit daalden. Afijn, de reserves vangen dat op. Maar het lijkt ons dat een dergelijke buffer weer moet worden opgevuld. En gezien de recente constatering dat de prijzen van WarmteStad negatief in verhouding staan tot de prijzen van andere aanbieders, kunnen we wel gissen naar waar het vandaan moet komen. We zijn bij dezen dan ook zeker niet terecht bezorgd over de inhoudelijke processen, maar wel over de gevolgen voor de inwoners die eraan vastzitten. Dus heel simpel en recht voor zijn raap. Draaien zij er de komende jaren voor op? Wij streven ernaar dat we verduurzaming aantrekkelijk moeten maken. Om dan conform ACM-tarieven te werken en niet in die zin aantrekkelijk concurrerend te zijn met de normale nutsbedrijven, is niet zo handig. Is er een stip op de horizon dat we ons toch daadwerkelijk een beetje als prijs concurrent kunnen gaan gedragen? Dus we willen heel graag weten of de verliezen als tariefverhogingen doorberekend gaan worden, nu of op termijn. Om deze buffer dus weer aan te vullen en of we als Gemeente Groningen met onze vijftig procent plus, vijfentwintig procent aandeelhouderschap, dit toch voor de kiezen krijgen. Dank u wel.

00:13:23

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Moorlag, namens de ChristenUnie.

00:13:27

Mevrouw: Moorlag: Ja, dank voorzitter. Binnen de begroting en het businessmodel van WarmteStad in verband met investeringen aan de voorkant en het geleidelijk aansluiten van nieuwe klanten, rekening gehouden met een aanloopverlies. Dit aanloopverlies valt in het eerste jaar hoger uit dan door een aantal in de brief genoemde oorzaken. Er zijn maatregelen genomen om de voorspelbaarheid van de financiële positie te verhogen. Dit is wat ons betreft een goede en logische stap om het te monitoren. Deze maatregelen moeten

we ook goed volgen. Wij vragen het college, worden er naast de maatregelen om de voorspelbaarheid te vergroten, ook maatregelen genomen om de verhoogde uitgaven terug te dringen? En voor wat betreft de tarieven van WarmteStad, zijn er wat ons betreft duidelijke antwoorden op vragen gekomen. Daarin zijn ook de belangrijke doelstellingen die bij de oprichting zijn geformuleerd, weergegeven. De tarieven van Warmtenet Noordwest zijn beduidend lager dan bij commerciële partijen in andere steden. Het Warmtenet Noordwest is een product dat in verschillende wijken wordt uitgerold. En is driekwart van de levering van WarmteStad. Het andere product van WarmteStad is de warmte, kou opslag. De gebruikte techniek en de bronnen zijn niet goed te vergelijken met andere projecten. In ieder geval gaat het om een toepassing in nieuwbouwhuizen, en zijn warmte en koeling onlosmakelijk gekoppeld. Dat is onderdeel van het product. De tarieven zijn marktconform ten opzichte van andere WKO-tarieven. We hopen dat nieuwe klanten niet worden afgeschrikt door de berichtgeving over de tarieven. En zoals al duidelijk werd uit het verhaal hierboven, is het minder zwart wit dan wat nu is geschetst naar ons idee. Het zou hierbij kunnen helpen, zoals ook al eerder aangegeven, als de tarieven duidelijk en helder in kaart gebracht worden en wil het college daar ook naar vragen.

00:15:06

Voorzitter: Dank u wel. Dan de PVV. De heer van Kesteren. Zoals u weet heeft u nog anderhalve minuut.

00:15:13

De Heer: Van Kesteren: Dat is heel weinig voorzitter.

00:15:13

Voorzitter: Voor u wel.

00:15:13

De Heer: Van Kesteren: Dus ik moet heel snel spreken. Goed, mooi om te zien dat steeds meer partijen neerdalen, down to earth, in de down to earth visie. Mooi om te zien voorzitter. Die tarieven, die worden bepaald door Autoriteit Consument en Markt. WarmteStad werkt met korting op het maximale tarief. Er worden ook grote financiële tekorten voorspeld. Zien allerlei mislukte projecten in het land. Vraag aan het college is, worden de mislukte projecten ook meegenomen in eventuele bijstelling van de ambities? Worden bewoners ook voorgelicht over mislukte projecten, vergelijkbare mislukte projecten? Heel belangrijk. Eerlijke voorlichting aan de burgers. Iets wat de PVV al in 2013 in de provincie hadden we dat al voorzien. Dat de verliesgevendheid de reden is waarom private partijen hun vingers hier niet aan willen branden. Is wel teleurstelling voor veel partijen. Maar ja, het is wel de realiteit. Warmtenet heeft niet tot doel om winst te maken en de financiële tekorten die daar een direct voorbeeld van zijn, is een belangrijke reden waarom de gemeente Groningen geen ondernemer zou moeten spelen. Naar de visie van de PVV. De verliezen zijn namelijk uiteindelijk toch voor die gemeenschap: de publieke partij. De aanzienlijke kosten kunnen niet worden doorberekend, omdat binnen dit systeem de overheid gebonden is aan tarieven van de Autoriteit Consument en Markt. Dit businessmodel voorzitter, zorgt ervoor dat tekorten dus moeten worden aangevuld. En dat betekent dus bijstorten door de aandeelhouders. Zo wil de aandeelhouder, de gemeente. En voorzitter, Warmtenet staat nog maar aan het begin in Paddepoel, Vinkhuizen, Selwerd. En je moet er niet aan denken dat de hele gemeente straks de dupe zal worden. En dan lopen

de tekorten namelijk nog meer op. Onze inwoners, en ook de minima SP, gaan hier linksom of rechtsom voor betalen. Want als de verliezen niet via de energierekeningen kunnen worden gecompenseerd, dan zal dat zeker worden gedaan via de gemeentelijke lasten. En dat moeten we niet hebben, en ook niet willen. Graag een reactie van het college.

00:16:20

Voorzitter: Dank u wel mijnheer van Kesteren. U weet, meneer Brandenburg, dat de heer Van Kesteren geen tijd meer heeft. U mag, ja, dat klopt meneer Koks.

00:16:28

De Heer: Koks: Beetje uitlokking he.

00:17:30

Voorzitter: Gaat u gang.

00:17:32

De Heer: Koks: Ik wil heel simpel aan de heer Van Kesteren willen vragen, wie betaalt er dan voor als het wel via de energierekening wordt gecompenseerd. Zeker met de kwaliteit van de huizen op dit moment.

00:17:41

Voorzitter: De heer Van Kesteren.

00:17:41

De Heer: Van Kesteren: Ja voorzitter. Ik ben het helemaal met de SP eens, als zij zeggen van, als publieke en private partijen samenwerken, dan zijn de lusten en de revenue nu vaak voor de private partij. Waar de verliezen voor de publieke partij. Maar als je zeker weet dat deze projecten, die alleen door een gemeente worden, de gemeente is de ondernemer daarin en je weet zeker dat dat tot grote verliezen gaat leiden. Dan moet ook de SP zeggen van, we beginnen daar niet aan. Maar ja. Obsessief gedrag voorzitter, noem ik dit, marxisme boven alles.

00:17:41

Voorzitter: Ziet u? U kunt wel een korte vraag stellen, maar de heer Van Kesteren gaat weer een antwoord geven. Mevrouw de Wrede, nog een genade minuut. Gaat uw gang.

00:18:28

Mevrouw: de Wrede : Dank u wel voorzitter. Nou, het wordt niet eens een minuutje. We hebben eigenlijk maar één punt, na alles wat er al is gezegd. En dat is dat wij graag willen dat het college in overleg gaat met Warmtestad, om tot een plan van aanpak te komen waarin het sociaal rendement en de financiële huishouding structureel met elkaar in balans worden gebracht. Een plan van aanpak dus. Graag een reactie.

00:18:53

Voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik iedereen van de zijde van de commissie gehad. Dan kom ik bij de beantwoording van het college De heer Broersma.

00:19:06

De Heer: Broeksma: Dank u wel voorzitter. GroenLinks stelt de vraag, hadden we het kunnen weten? Eigenlijk nog niet, want de jaarrekening van 2019 is nog niet opgemaakt. Maar het college hecht eraan om op basis van de prognose van 2019 u dit in een brief te schrijven, op een moment dat de prognose, het gaat over de financiële rapportage, er wezenlijk anders

uitziet dan gedacht. Nou, daar zijn een aantal redenen voor. De reden zijn een wat warmere winter. Uitstel van projecten die ervoor zorgen dat dat de businesscase anders verloopt dan gedacht. Ik hecht eraan om te zeggen dat de prognose nog steeds is dat in 2024 de break even point wordt bereikt. En dat zeg maar het afgesproken rendement van zes procent, een laag rendement, maar wel nodig voor een nog gezonde bedrijfsvoering, op dat moment wordt gehaald. Dus het uitstel van die bouwprojecten die afkomen, dat gaat vaak ook over WKO-projecten die WarmteStad wil aanleggen en daarmee de warmte wil verkopen. Die zullen later gerealiseerd worden, maar alsnog natuurlijk opwellen in de businesscase. Dus die businesscase voor ons als aandeelhouder, één van de twee aandeelhouders overigens de VVD, als reactie daarop is er stevig gesproken met WarmteStad in een aandeelhoudersvergadering, daar natuurlijk uit uitgebreid naar gekeken. En er is ook actie ondernomen. Er is bijgestuurd, door het aanstellen van een financial controller, door een robuustere planning. En dat heeft allemaal te maken met het feit dat het warmtenet en de WarmteStad, de besloten vennootschap, zeg maar pioniert in de energietransitie. Er wordt door de PVV gevraagd van, er zijn mislukte projecten elders, hadden we daar niet van kunnen leren. Dat zijn projecten eigenlijk waar ook commerciële partijen aan meedoen. En commerciële partijen hebben andere bedoelingen dan WarmteStad. Waarbij de twee aandeelhouders, de gemeente en het waterbedrijf, vooral sociaal rendement erboven zetten. Geen winstmaximalisatie, dus door alleen die huizen aan te sluiten waarbij het meeste geld valt te verdienen, of de laagste aansluitkosten enzovoorts. Maar dat er ook sociaal gekeken wordt naar het aansluiten van eigenlijk zoveel mogelijk woningen, waarbij de businesscase rond te maken valt. En in die zin is, zijn de mislukte projecten elders niet goed te vergelijken met Warmtestad, zoals we dat hier in Groningen uitrollen.

00:21:54

Voorzitter :Meneer Van Kesteren.

00:21:56

De Heer: Van Kesteren: Voorzitter, zou ik toch het college onder de aandacht willen brengen, dat met name de energietarieven, reden waren voor heel veel, ook woningcorporaties, om gewoon mee te kappen. Omdat het gewoon niet, en dat zijn ook geen instellingen die winst voorop hebben staan, maar in alle redelijkheid en billijkheid hebben gezegd van, we moeten daarmee stoppen. Want dit is gewoon niet meer op te brengen voor de mensen die hun energierekening enorm zien verhoogd zien. En dat gaat hier ook gebeuren. Is dat voor u dan geen reden om te zeggen van jongens, wij moeten onze ambities toch een beetje bijstellen? En we moeten voor pragmatische oplossingen kiezen?

00:22:36

Voorzitter: Wethouder.

00:22:36

De Heer: Broeksma: Nou, eerder in tegendeel. Juist door massa te maken worden de relatieve tarieven worden lager. Ik wijs op tabel twee in de brief van vanochtend, Waarin er voor een gezin met dertig giga joules rond de duizend euro betaald wordt. In het Warmtenet, Warmtenet Noordwest heb ik het dan over, waar het ACM-tarief rond de veertienhonderd, boven de veertienhonderd euro was. Eigenlijk het Warmtenet, zoals het nu in Paddepoel en ook in Selwerd aangelegd gaat worden, is ook een heel groot succes, ook financieel. Dus dat totale eindplaatje is dik onder de min vijftien procent. Dus als je alles

meerekent, enkele tientallen procenten onder het ACM-tarief. Dus dat is een groot succes. Er zijn andere projecten, wij beschrijven nu ook de nuance in de brief, waar de verhouding tussen de kosten en de tarieven zeg maar anders ligt. De grondgebonden woningen, daar is het weer anders. Dus min vijftien procent op het variabel tarief zoals afgesproken is in uw raad, dat wordt waargemaakt. Maar door andere kosten is het totaalplaatje steeds rond de min acht procent. En WarmteStad Noordwest, daar zit uw vraag ook, de PSV wijken, daar is het Warmtenet een groot succes, ook financieel voor de mensen die erop aangesloten zijn.

00:23:53

Voorzitter: Van Kesteren.

00:23:54

De Heer: Van Kesteren: Voorzitter, we houden deze streaming goed in bewaring, en dan gaan we, ik hoop dat u er dan nog zit. En dan gaan we het er nog eens weer over hebben, over een aantal jaren. Bent u daarmee akkoord?

00:24:05

De Heer: Van der Glas: U hoopt dat ik er over een aantal jaren nog zit, neem ik in dank aan. Fijn dat u dan steunt dat GroenLinks dan lid zal zijn van het college.

00:24:12

De Heer: Van Kesteren: Ik ben realist, voorzitter en ja.

00:24:15

De Heer: Van der Glas: Ik plaag u wat geloof ik he? Kunt u wel tegen toch?

00:24:19

De Heer: Van Kesteren: Nee hoor. Ik gun u alles.

00:24:19

De Heer: Van der Glas: Nou, dat is ook heel erg mooi. Dank u wel daarvoor. Stadspartij, u vraagt de toezeggingen voor die lagere tarieven. Ja, het was nog steeds het geval he, vijftien procent onder ACM-tarief voor het variabel tarief. Dat hebben we toegezegd voor het Warmtenet. Voor de WKO's is dat anders. Maar voor Warmtenet is dat nog steeds. En sluiten we iedereen aan? Dat is de volgende vraag die u stelt. Nee, dat is niet altijd mogelijk. Bijvoorbeeld, de huizen, grondgebonden woningen, daar zijn de afstand van het ene aansluitpunt en het andere is aansluitpunt is groot, relatief groot, veel groter natuurlijk dan bij een coöperatieflat, waar eigenlijk maar één aansluiting is. En dat betekent dat de propositie, het financiële voorstel zeg maar, daar er anders uitziet. Ik kan u zeggen dat, u ziet de Warmtenet aangelegd worden in winkelcentrum de Paddepoel. Gaan we zo door naar Selwerd. Dat ook daar grondgebonden woningen zijn, waarvan de mensen zeggen, is het mogelijk dat wij aangesloten worden op dat Warmtenet? U komt ons bij de deur voor langs. Dat is niet altijd mogelijk, vanwege de kosten, de extra kosten die grondgebonden woningen met zich meebrengen. In een aantal straten, bijvoorbeeld de grote binnenstad, is dat wel gelukt. Daar is een positieve businesscase. Maar met een andere verhouding dan in de grote corporatiewoning waar ik net met de heer Van Kesteren over sprak. Verdienen we de aanloop kosten terug, dat vraagt de VVD. Break even is nog steeds voorspeld voor 2024. De reserves zijn voldoende groot om, zeg maar de badkuip, eerst kosten gaat voor de baten uit zoals gezegd. Dus de badkuip eerst naar beneden en vervolgens break even, en dan ga je zelfs winst draaien. Ik hoor je zeggen, wie betaalt de verliezen? U mag ook eens nadenken

over wat doen we met de winst van de Warmtestad. Omdat die nog steeds voorspeld zijn, vijftien procent onder het ACM-tarief, zes procent rendement in de businesscase, zoals die vorig jaar en nu met u besproken is. Wilt u marktpartijen gebruiken? Een aantal partijen hebben al gezegd, daar is naar gekeken. Wij vinden het belangrijk om publiek te zijn, omdat wij vooral een sociaal rendement willen realiseren. Dus winstmaximalisatie, wat ook een onderdeel is van, zeg maar mislukking, of een andere gang van zaken in andere projecten, dat is niet ons eerste doel. Wij zijn natuurlijk een gemeente, en wij willen het beste voor onze burgers, om het zo maar even te zeggen. Sociaal rendement, winstmarge hoort daar wel bij. Winstmaximalisatie niet. Een gezond rendement voor een bedrijf om zeg ook tegenvallers te kunnen opvangen. De andere brief geeft aan waarom dat nodig is. Een bescheiden rendement is natuurlijk nodig als gezond. Dat komt natuurlijk weer terecht bij de aandeelhouders, gemeente, en Warmtebedrijf. Volledig publieke bedrijven uiteindelijk, die kunnen niets anders doen dan dat het weer ten goede komt aan de burger als geheel. De SP vraagt, gaan we die tekorten ook inlopen? Nou, ik heb u aangegeven, de gebouwen die of de panden die, de projecten die nu nog niet ontwikkeld zijn, die zullen later ontwikkeld worden. Dan zullen ze alsnog aangesloten worden, en verwachten we dat die tekorten inlopen. De businesscase sluit nog steeds 2024 als ze break even punt. Daarmee kunnen we dus ook die schappelijke prijs blijven garanderen. Dat is gewoon de propositie van Warmtestad. D66 vraagt naar, op het moment dat je steeds meer woningen gaat aansluiten, dan heb je ook voldoende bronnen nodig. En dat is inderdaad een kwestie. Wij ontwikkelen nu de bronnen strategie voor de warmte. En wij hopen dat, kijk even naar rechts, de datum heb ik niet precies, de LTA rond de zomer als ik me goed herinner, proberen wij die bronnen strategie te melden. Waarin dus ook de risico's en de kansen op goede, goedkope, duurzame warmte aan de orde is. Het punt wat u noemt, je hebt bronnen nodig voor de komende tientallen jaren. En van welk bedrijf kun je garanderen dat het over tientallen jaren nog kan hebben? De business case gaat ook uit van, de leidingen die we nu in de grond leggen, die gaan er niet volgend jaar weer uit. Dat moet een aantal jaren, tientallen jaren moet dat blijven liggen. Dus we hebben bronnen nodig die daaraan voldoen. Waarom kiezen we voor de ACM-tarieven? Het is Warmtestad die de tarieven bepaalt. De aandeelhouders keuren dat goed. Dat is misschien wat technisch. De ACM-tarieven is onze referentie voor niet meer dan anders. Vooral gebaseerd op de gasprijs. We zeggen die ACM-tarieven, daar gaan we vijftien procent onder zetten. Dat is de keuze voor die ACM-tarieven. En wat we in de brief ook aangeven, zoeken we als aandeelhouder van Warmtestad een faire balans tussen een gezonde bedrijfsvoering. Nou de andere brief geeft aan waarom dat van belang is. En schappelijke tarieven die onder de ACM-tarieven liggen, zoals we dat ook beloofd hebben. Dus dat is een balans zien te vinden tussen die tarieven, en daarom kiezen ook voor de referentie van de ACM-tarieven.

00:29:23

Voorzitter: Meneer Mellies heeft daar een vraag over.

00:29:25

De Heer:Mellies: Dank u wel. Voor een inwoner maakt het natuurlijk eigenlijk helemaal niet zo grif uit, dat de ACM vindt dat het een goed prijspunt is. De inwoners willen dan toch voornamelijk, zien welke vijf leveranciers van energie op een bepaald prijspunt zitten. En

dan graag verlangen dat een WarmteStad daar ook een beetje binnenvalt en dat ze niet zich benadeeld voelen. Valt daar iets in te sturen?

00:29:50

Voorzitter: Wethouder.

00:29:51

De HeerBroeksma: Nou, de ACM, Autoriteit Consument en Markt is natuurlijk op een moment dat er een monopolie situatie optreedt. En dus bij Warmtenet, dat is de, WarmteStad, dat is de leverancier die je hebt. En je kunt niet zomaar wisselen zoals je dat bij een gasleverancier of een energie- of elektriciteitsleverancier voor de meeste woningen wel zou kunnen doen. Juist daarom is die ACM, zijn tarieven ingesteld. Worden vastgesteld. De gasprijs is daarbij belangrijk. Dus die Autoriteit Consument en Markt is gericht om die tarieven in deze monopolie situatie te kunnen reguleren. Ik begrijp dat er ook gekeken wordt naar de andere gastarieven. Ik zeg u net dat in WarmteStad, zeg maar de tarieven, rond de duizend euro rond de veertienhonderd euro. Dat scheelt nogal. En ik denk niet dat die bewoners daar slechter af zijn. Nogmaals, ze kunnen niet zomaar kiezen van, ik stop met WarmteStad en ik kies een andere. Dat is niet de mogelijkheid. Juist daarom is die ACM, Autoriteit Consument en Markt, ingesteld om dat ook te bewaken. En die doet dat op een strenge en scherpe manier, kan ik u vertellen. De WKO is ook naar gevraagd. Specifiek naar de Grunobuurt werd genoemd. Het gaat hier over een warmte, koudeopslag, WKO-systeem. Het systeem is inherent dat zowel de warmte als koude afgenomen worden. Dus is eigenlijk een ander product dan het warmtenet, zeg maar, de grote Warmtestad verhaal. Het is een, die WKO is ook een onderdeel van WarmteStad. De WKO's waar de meeste moeilijkheden zijn, zijn eigenlijk de WKO's die overgenomen zijn van de ontwikkelaar, van de vorige eigenaar die dat gedaan heeft. En een aantal plekken betekent dat ook dat er forse extra investeringen vereist had. Had WarmteStad het niet overgenomen, had het erger kunnen aflopen zeg maar. WKO, of WarmteStad heeft die WKO's overgenomen. Komt daarbij technische problemen, achterstallige investeringen. Die worden gepleegd. Binnen dat systeem kunnen we alsnog, kan WarmteStad alsnog onder ACM-tarieven blijven. Daar wordt niet per se winst op gemaakt, maar onder het ACM-tarief zoals gedacht een korting op het koude tarief. Het is een ander product. Je moet zowel warmte, als koude afnemen. Dat is inherent aan het WKO-systeem. Als je vraagt, wordt dat duidelijk gecommuniceerd aan de mensen die een WKO-systeem, of die een woning met een WKO-systeem overwegen. Wat ons betreft wel. Wij eisen dat van de ontwikkelaars, dat het op een goede manier met de kopers, en dan met de vervolg kopers ook gecommuniceerd wordt. Ons beeld is dat dat ook gebeurt. Maar het feit dat het een ander product is, en dus ook een vastrecht voor koude betaald moet worden, betekent dat een vergelijking met alleen een gasgestookte woning niet helemaal opgaat. En ik ben de eerste die begrijpt hoe dat voor de burger, de woningeigenaar van die woning, of de degene die er woont, over kan komen als dat ergens anders blijkt te zijn dan gedacht. Het betekent ook, nog een ander aspect daarbij, is dat gas ook geen alternatief is voor een nieuwbouw. Een gasaansluiting in nieuwbouw mag niet meer gebeuren. Dat betekent dat in goed geïsoleerde woningen, zeg maar een WKO-systematiek, een goede manier zou kunnen zijn. Er wordt gevraagd, zijn er gesprekken met de bewoners. De directeur van WarmteStad zit hier. Ik ben regelmatig met hem in gesprek. En ik weet ook dat ook met de verenigingen van Eigenaren, in de Grunebuurt, die je noemt,

ook elders gesproken wordt over wat er nu ervaren wordt. Over de tarieven die gevoelsmatig hoger zijn dan, dan het geval hadden kunnen zijn. Ik heb de heren, de directeuren net al gesproken. Morgen is er zelfs weer een gesprek met de Vereniging van Eigenaren. Al een tijd geleden afgesproken om hier over deze kwesties te spreken. En ik ben daar blij mee. En ik hoop dat dat de kou uit de lucht. Mocht er een vervolg op nodig zijn, dan zal ik dat zeker doen. We spreken regelmatig als aandeelhouder met de uitvoerende organisatie van WarmteStad. Met de directie om te kijken of niet alleen onze belang als aandeelhouder voldoende gediend zijn, maar ook de belangen van de burgers die klant zijn bij de BV waarvan wij aandeelhouder zijn.

00:34:21

Voorzitter: De heer Rustebiel.

00:34:22

De Heer: Rustebiel: Dank u wel voorzitter ja. Mij valt op dat u nu gelukkig een beetje mee buigt. Zegt dat er gesprekken zijn met deze bewoners. Maar ja, ik lees in de beantwoording van de vragen, een heel technisch verhaal terug over hoe de waterprijs tot stand komt. En niet een verhaal over, wat het college gaat doen om met deze bewoners tot een oplossing te komen en wat voor gesprekken er zijn. En mij valt ook op dat u net het woord gevoelsmatig hoge tarieven gebruikt. Volgens mij zijn tarieven hoog of niet hoog. En ik heb een aantal casussen heb ik doorgenomen met bewoners. En ja, daaruit blijkt toch echt wel dat dat hier forse tarieven betaald worden.

00:34:55

Voorzitter: De heer Wethouder.

00:34:55

De Heer: Broeksma: Dat snap ik. Het zag op de opmerking die ik eerder maakte, dat het WKO een ander product is. Je krijgt zowel warmte als koude. In die zin is alleen een vergelijking met een gastarief, wat alleen warmte oplevert, is niet helemaal fair. Ja, nou ja. Ik heb er toch iets meer details over te vertellen, maar dat laat ik even hier achterwege. Ik zie erop toe dat WarmteStad in gesprek gaat, is, blijft met deze bewoners. Morgen is dat zelfs al het geval. En ja, ik word op de hoogte gehouden van de uitkomst van die gesprekken. Ja, volgens mij, zit even te kijken of ik alles. Ja, 100Procent vraagt nog, wie gaat hier opdraaien voor de verliezen? Gaat de gemeente naar de pineut? Dat is dan mijn samenvatting van uw vraag. Het antwoord is, dat ze uitgaan van de break even in 2024. Dus ik nodig u ook uit om de vraag te beantwoorden, wat gaan we met de winst doen. ChristenUnie vraagt de verhoogde uitgaven, gaan we die terugdringen? Ja, een deel daarvan is tijdelijk en ook eenmalig. Bijvoorbeeld door de kosten voor de ACM-vergunning. Dat zijn eenmalige kosten. Op een gegeven moment, het pionieren wat WarmteStad nu doet, levert ook ervaring op. En die ervaringen kunnen in latere jaren weer helpen voor meer robuustere begroting. En dat betekent ook dat kosten die gemaakt worden voor die robuustere begroting, ook weer teruggedrongen zou kunnen worden. Ik denk dat ik daarmee alle antwoorden heb gegeven, voorzitter.

00:36:56

Voorzitter: Dan gaan we even kijken of de rest, of de commissie er ook mee eens is. Ik zie in ieder geval de heer Van der Glas en de heer Rustenbiel. De heer Van der Glas.

00:37:01

De Heer: Van der Glas: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik had ook nog gevraagd, WarmteStad gaat maandelijks rapporteren. Kunnen wij als raad, deze wellicht niet maandelijks, maar misschien per kwartaal die cijfers krijgen?

00:37:16

Voorzitter: Meneer Wethouder.

00:37:17

De Heer: Broeksma: Ja, ik heb die vraag inderdaad overgeslagen tot mijn spijt, was niet de bedoeling. Er wordt maandelijks gerapporteerd in onze rol als aandeelhouder. Het lijkt me niet opportuun om ook dat maandelijks met u als raad te delen. De eerstvolgende wat wij u mededelen zal zijn. De jaarrekening van 2019, die dan vastgesteld zal zijn door de accountant. Misschien is het goed om u regelmatig op de hoogte te houden van de voortgang. Ik snap uw zorgen en uw interesse in de voortgang per kwartaal. U suggereert dat ook. Ik denk dat dat een goede manier is om u op de hoogte te houden van de gang van zaken. Mocht er eerder aanleiding zijn, of op andere momenten aanleiding zijn, dan uiteraard melden we ons zoals we dat nu ook gedaan hebben.

00:38:00

Voorzitter: De heer Rustebiel.

00:38:03

De Heer: Rustebiel: Ja, nog even een vraag over de volgorde der dingen. De wethouder stond gisteren in de NRC over de belemmeringen waar hij in Vinkhuizen tegenaan liep. Wat wij ons afvroegen is, krijgen we nou eerst die bronnen strategie ter goedkeuring voorgelegd? Of gaat u toch alvast verder met de uitbreiding van het warmtenet, bijvoorbeeld naar Vinkhuizen?

00:38:18

Voorzitter: College.

00:38:21

De heer Broeksma: De timing der dingen zal zijn dat eerst die bronnen strategie hier op tafel ligt.

00:38:30

Voorzitter: Ook dit was een college brief. En ik zie niemand zijn vinger opsteken. Dan houden we het hierbij. Geleiden we dat niet door naar de raadsvergadering.

Sluiting

En dan dank ik u allen voor uw inbreng. Fijne avond nog.